

1932

aug. 10

rádió és villamosság

Meghívó.

A Rádió-Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos egyesülete f. évi szeptember hó 4-én
d. e. 9 óraker

rendkívüli közgyűlést

tart, az Országos Iparegyesület Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-
utca 4 szám alatti palotájának nagytermében.

Amennyiben ezen a gyűlésen nem jelennének meg az Egye-
sület tagjai kellő számban (az alapszabályok értelmében a
tagok $\frac{1}{3}$ -a), a rendkívüli közgyűlést ugyanezen helyen és órában
szeptember hó 18-án tartjuk meg, mely tekintet nélkül a
megjelent tagok számára hozza meg érvényes határozatát.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Barna Károly tiszteletbeli taggá választása.
3. Kanitz C. és Fiai fellebbezése.
4. Jelentés az egyesület működéséről. Előadó: Kaffka Károly.
5. Tisztujtítás.
6. Az új elnök székfoglalója.
7. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen teendő indítványok
14 nappal a közgyűlést megelőzően az Elnökséghez írásban
benyújtandók. A közgyűlésen szavazati joggal csak az a tag bír,
akinek tagdíjhátraléka kisebb, mint egy negyedévi.

Az Elnökség.

A közgyűléssel kapcsolatban megfelelő programról óhajtunk
gondoskodni. Kérjük tehát vidéki Kartársainkat, sziveskedjenek
egyesületi irodánknak okvetlenül aug. hó 25-ig bejelenteni, hogy
részét óhajtának-e venni közgyűlésünkön.

MAROSI PÁL ZOLTÁN UCCA 6 BUDAPEST, V.

Vigyázat új cím!

Érvényes 1932. augusztus 15-től.

Kivonatos árjegyzék.

Csak viszonteladóknak

Transzformátorok és főtők.

K54 „Gordon 2+1” 20, mA. 105, 120, 150 és 220 V. -270 V. 4.3 V. 1 Amp., 4.3 V./2 A., középkivezetéssel P 6.—
W1 „Sirex 2+1” 110, 150, 220 V. --250 V. 25 mA., 4 V./0.6 A. 2×2 V. 1.2 A., középkivezetéssel P 5.20
W2 „Sirex 3+1” 110, 150, 220 V. -2×300 V. 40 mA., 2×2 V. 1 A., 2×2 V. 3 A., középkivezetéssel P 8.50
W3 „Sirex ikerfőtő” 15 Hy, fűtőkör 100 mA. anódkör 60 mA. P 5.30
W4 „Sirex ikerfőtő” 20 Hy, 40 mA. 5450 menet P 2.80
R0103 „Reductor nieder” alacsonyfrekv. trafo P 2.30

Forgokondenzátorok bakelit szigeteléssel.

300 cm. 500 cm.

R.09 „Pax” la minőség —.66 —.70
R.046 7 „Togo” nickel. —.66 —.70
R.542 3 „B” közép minős. —.61 —.65
K.95 6 „BW” olcsó „ —.54 —.57

MF tömbkondenzátorok 500 V. váltóáramra.

0.10 0.25 0.5 1 2 4 MF

Super Marpaxtém —.55 —.61 —.69 1.01 1.54 2.71
„ ” papír —.30 —.37 —.46 —.67 1.23 2.13
Marpax Aktio —.24 —.28 —.35 —.56 1.02 1.86

Bakelit áru.

E2022 Konnektoraj nagy masziv —.30
E2036 Körtekapszoló, külföldi barna vagy fekete —.75
B109 Körtekapszoló, hazai áru —.60
E2053 Zsinórkapcsoló, külföldi masszív 1.50
R581 Zweg foglalat —.22
E2031 Fali tumblerkapcsoló —.94
E2017 Vasalóérintkező, kettős rugós —.55
E.2014 „ ” hármás T-dugó, könnyebb —.45
E.2016 „ ” T- ” nehezebb —.60
E.2011 „ ” peremes villásdugó —.21
E.2009 „ ” lapos villásdugó —.17
B113 Bejárati nyomó, erős áramra —.70
B115 Kapunyomó 6 cm. átm., barna 1.45
B177 Tolókás zsinórkapcsoló 1.15
B1 Antenna átkapcsoló, barna —.46
B172 Vízmentes dugaszaljzat, barna 2.40
B130 Súly. dug. alj □ barna hazai —.90
B131 „ ” tumbler kpló □ barna hazai 1.20
B132 „ ” csengőnyomó □ barna hazai 1.10

Varnish huzal

különböző színekben	0.6	0.8	vastag
	P 5.50	6.70	100 m.-ként
	50 vagy 100 méteres tekercsekben		

Feszültség elosztók.

100—150^m hosszu testen, leágazó gyűrűvel

O h m	Üveg testen 1 gyűrűvel 15 Watt	„Marpax” porcellán testen 2 gyűrűvel, 20 Watt
	Árj. szám Pengő	Árj. szám Pengő
1.000-ig	R.093 —.60	H.1 1.—
2.000-ig	R.094 —.70	H.1/a. 1.10
5.000-ig	R.095 —.75	H.1/b. 1.20
10.000-ig	R.096 —.80	H.2 1.50
15.000-ig	R.097 —.85	H.2/a. 1.60
20.000-ig	R.098 —.90	H.2/b. 1.70
30.000-ig	R.099 1.05	H.3 1.75
50.000-ig	R.0100 1.20	H.3/a. 1.80
70.000-ig		H.3/b. 1.90
100.000-ig		H.4 2.10

Huzaláru

Viasz huzal, 0,6 ^m átm. különböző színekben P 2.03
u. a. de 2 eres lapos 0,7 ^m átm. P 5.18
T-huzal 1× fonva, 0,6 ^m átm. P 2.85
GI 1 ^m „Volta”-huzal, 2× gumi P 6.60

„OXO” árnyékolt magasantenna levezető-kabel a vételi zavarok csökkentésére méterenként P —.50

Nyílásgomb

la külf., fémperselyes, tükörfényes P —.36
lla belföldi, fémpersely nélkül „ —.30

Csavaráru

Lencsefejú, nickellezett, 3^m átm. anyával

	10	15	20	25 ^m hosszu
P 1.80	2.—	2.20	2.50	
	30	35	40	45 ^m hosszu
P 2.90	3.70	3.90	4.50	

Cilinder fejű 5%-al drágább. — Az árak legalább 100 drbs rendelésnél értendők.

Szigeteltfejú banánhüvely, 100 drb P 5.—
Banán kuplung oldalcsavarral P 7.50
„Marpax” súly. 4 v. 5 polusu cső-foglalat P —.16

Csengoreduktorok

Orion-reduktor, csak 110 v. 150 voltra P 2.80
Power bakelitházban 110 v. 220 voltra P 3.—

Árnyékoló serlegek fedővel

R0101 aluminiumból 70^m átm. 110^m magas P 1.—
R0102 aluminiumból 80^m átm. 120^m magas P 1.30

Fejhallgatók és alkatrészek.

R05 I-a bakelit házas special zsinórral 3.95
R07 „Helvetia” svájci gyártm. fejhallg. zsinór, kiképezve 1.5 m. hosszu —.46
R08 U. a. méteráru 100 m-ként 15.—
K38 U. a. II-a minőség, hazai 13.—
R544 Fejhallgató-csőve 1000 ohmos —.19
R454 U. a. 2000 ohmos —.30

Zseblámpa.

E04 Tok feketére lakkozva lencse nélkül —.28
Zsebbizz 2¹/₂—3¹/₂ V. félopál —.14

Szerelési anyagok

Az összes erős- és gyenge-áramu szerelési anyagok, valamint kartellenkívüli izollámpák versenyen kívüli alacsony áron.

Jön! uj!

Bon-Ton

a hangerős,
a hangtiszta
a tökéletes,

lengőnyelvs

hangszóró szerkezet. Kis súly,
egyszerű konstrukció, alacsony
ár, nagy teljesítmény.

Huzallellenállások.

Kisalak, 3—4 Watt terhelésre.

O h m	Üveg testen	„Marpax” porcellán testen
	Árj. szám Pengő	Árj. szám Pengő
1.000-ig	R.01 —.22	R.085 —.36
2.000-ig	R.02 —.24	R.086 —.40
5.000-ig	R.03 —.30	R.087 —.45
10.000-ig	R.080 —.35	R.088 —.50
15.000-ig	R.081 —.40	R.089 —.55
20.000-ig	R.082 —.45	R.090 —.60
25.000-ig	R.083 —.50	R.091 —.65
30.000-ig	R.084 —.55	R.092 —.70

Telepszinór, méteráru

1 2 3 4 5 6 7 8 eres
P 4.30 9.— 13.50 18.— 22.50 27.— 31.50 36.—
50 vagy 100 mtr. tekercsekben.

Gumizott erekkel és kívül körülzöve 100%^o Iglár.

Kiképzett telepszinór ³/₄—⁷/₈ eres ára darabonként P —.50-től —.90-ig
gumizott erekkel és kívül körülzöve ára dbonként P 1.—től 1.80-ig

RÁDIÓ ÉS VILLAMOSSÁG

A RÁDIÓ-VILLAMOSSÁGI KERESKEDŐ ÉS KISIPAROSOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA
MEGJELENIK MINDEN HÓ 10-én.

Az Egyesület tagjai díjmentesen kapják

Előfizetési díj egy évre: Pengő 4.—
Külföldre Dollár 1.—

Hirdetési tarifa:

59 ^m/_m széles ^m/_m soronként ... ar. P 5.—
Ujdonság beiktatás darabonként ar. P 5.—

SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG:

Bányai István, Kaffka Károly, Kammer
Sandor, Kun Armin dr., Por Erno és
Rotter Lorand dr.

Szerkeszti: BIRÓ KÁROLY.

Csekkzámla a Budapesti Iparbank Rt.-nél IV. Eskü-tér 8

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-ut 48.
TELEFON 158—32.

Hivatalos órák hétköznap, szombat
kivételével 18—20 óráig.

Szükségünk van mindenkire

»Mene mene tekel ufarzin«, — »megmérettek és könnyűnek találtattak«, ezt írta fel valamikor a tüzes kéz a végőráit élő Babylon falára, de hiába fordította és magyarázta az írást a próféta, nem volt senki, aki hitt volna neki és Babylon összeomlott.

Nem kell azonban profétának lenni, csak kicsit józanul gondolkodni és látni, hogy minden összeomlik, ha a kereskedő- és iparostársadalom azonnal, váltva, egyöntetű falanxként nem fordul szembe azzal a gazdasági viharral, mely ma az egyes embert az egész világon mindenütt oly könnyen ledönti. Mentsük, ami még ma menthető!

A kereskedő és iparos fogalom alá esik azonban a legkisebb, egyedül dolgozó mesterember, vagy utazó kereskedőtől kezdve mindenki, a legnagyobb, sok ezer embert foglalkoztató gyár, vagy bármely nagy kereskedelmi vállalatig, mert kivétel nélkül mind egymásra vannak utalva és egy a más nélkül meg nem élhet.

Csődálatos vakság verte meg a világ kereskedő- és iparostársadalmát és sajnos, ez a betegség nálunk is igen akut formában pusztít. Nem akarja belátni a kereskedő- és iparostársadalom, hogy bár az egészséges szabad versenyre szükség van és szükség van az árak fokozatos, a viszonyokhoz mért lemorzsolódására is, de a hirtelen, indokolás nélküli, csak a konkurencia leverése és a forgalom vélt növelhetése céljából mesterséges, túlzott árredukciók nemcsak a konkurenciának ártanak, de mert az kénytelen vele haladni, végeredményben a kezdeményező cég meggyengülésére, elerőtlenedésére, sőt igen gyakori esetben bukására is vezetnek.

Nem tartom szükségesnek példák felsorolását, annál kevésbé, mert a közelmúlt- és a jelenben, valamint az igen közel jövőbeni fizetésképtelenségek és csődök szomorú tömege, és ezek indokai között éppen elég számos eklatáns bizonyítéka van az előbb elmondottaknak.

Nem mondom újat akkor sem, mikor megismételtem legutóbbi közgyűlésünkön tett kijelentésemet, miszerint nincs ma oly vállalat, melyet a gazdasági krízis érzékenyen ne sújtott volna és amely, ha ez így nem is hosszú ideig tovább folytatódik, biztos ne lehetne arról, hogy nem kerül maga is a tönkrement cégek szomorú listájára.

Mikor Barna Károly, Egyesületünk volt elnöke, annak idején először zászlót bontott és munkás, eredményes propagandája nyomán oly sokan gyűltek ezen zászló alá,

már nagyon rosszak voltak a viszonyok, de ma boldogok lennénk és lehetnénk valamennyien, ha olyan rossz viszonyok közötti életkilátásaink lennének, mint voltak Egyesületünk megalakulása idején. Sajnos, az összes jelek arra vallanak, hogy a mai viszonyok nem hogy javulni, de egy-két éven belül még előreláthatóan rosszabbodni fognak.

Egyesületünk életében a kezdeti időt, sajnos, mint ez minden fiatal testületben így van, a személyi kérdések körüli viták foglalták le. Sokan, sokat ígértek, sokunk működésétől vártunk nagy eredményeket, — igen kevesen váltották azonban be fogadalmukat, úgy gondolkodván, mint az a bizonyos cigány, kit mikor társával ebéd ellenében munkára fogadtak és az előzetesen elköltött ebéd után dolga végzésére felszólították, oldalba lökte társát, mondván: »Szólj már te is bibas.« Nagy reményekből — kis eredmények lettek.

Mindannyiunknak kivétel nélkül tehetségéhez és körülményeihez mérten dolgoznia kell a közös célok elérhetése érdekében. Fokozottan áll ez azokra, kiket valamely funkcióval megbizunk.

A közös cél érdekében minden egyéni érzést, vagy érdeket félretéve, sorba kell állni mindenkinek, annak is, aki talán mellőzve érzi magát, vagy véletlenül nem kapott személyére vonatkozó hivatalos megbízást, mert akiben bármely formájú képesség, vagy hajlam van arra, hogy a közös érdeket előmozdítsa, önmaga ellen követ el bűnt, ha nem sorakozik be a valamennyiünk boldogulhatásáért küzdő harcok közé és munkálkodik itt aktívan, teljes képessége szerint.

Ha ez megtörténik és mindenki a maga helyén azzal az ambícióval és azzal a kötelességtudással fog munkálkodni, mint ezt egyesek részéről ma is tapasztaljuk, akkor mindenki be fogja végre látni, milyen fontos szervet és erőt képez Egyesületünk és játszva, könnyedén fogjuk elérni azokat az eredményeket, melyekért ma küzdünk kell.

Felkérek itt is ismét minden kartársat arra, legyen bár saját véleménye szerint akár mily kis képzettségű, avagy tehetségű kisiparos, kereskedő, vagy nagy koncepciójú gyáros és nagykereskedő, hogy gondolatának kellő formában való közlésével, de lehetőleg személyes együttműködésének felajánlásával legyen segítségére a mai és a mindenkori vezetőségnek abban, hogy a szervezeten szakmabeli kereskedő- és iparosokat a közös célokat kerestül-

vinni akaró egyesülésünkbe egységessé szervezzük és itt az egyén érdekében az összesség szállítására, megakadályozhatjuk a szakma mai biztos, egyénenként bekövetkező teljes romlását.

Nem akarunk mi lehetetlent, csak azt, hogy tisztességes munkánkból megélni tudjunk és jövőnket valamely szerény formában is biztosítva tudjuk. Ma azonban nincs egy se köztünk olyan, aki megfontoltan merné azt állítani, hogy az ő megélhetése, az ő jövője belátható időn belül biztosítva van!

Existenciánkat állandóan alapjában megrendíteni képes kormányrendeletek, határozatok és intézkedések, kartellizálások és lelkiismeretlen vagy vakon cselekvő konkurencia általi háttámadások veszélyeztetik. Ez ellen az egyes személy nem, vagy csak alig tud védekezni. Ha azonban nemcsak szalmalángként, a pillanatnyi fellángolásnak engedve, hanem tényleg és komolyan összefogunk, akkor, persze nem egy napról másra, de lassu, kitartó és komoly munkával megszerezhetjük, illetőleg megszilárdíthatjuk valamennyien azt a bázist, ami ma vagy inog, vagy már — mint az, sajnos, a legtöbbször így van — meg is ingott és sülyedőben van.

Kitűzött céljaink összesűrítve a következők:

A beszerzési és eladási árak általános egységes ren-

dezése. Megakadályozása és kiküszöbölése a tisztességtelen verseny minden formájának, de elősegítése a szabad versenynek, kölesönös támogatási alapon.

A részleteladások és ezekkel összefüggő ügyek rendezése.

Az erőszakos kiárutások megakadályozása, illetőleg oly formában való lebonyolítása, hogy az ne okozzon kellemetlen konkurenciát a hasonló, de jó áron értékesíthető cikkeknek.

Az egyéneket meg nem hallgató hatóságok, vagy kartellek előtti képviselők tagjaink érdekeinek.

Ha ezeket a célokat elértük, úgy mindent elértünk, de csak az esetben fog ez sikerülni, ha mindenki összefog és belátja, hogy a közérdeknek istápolása egyben saját érdekeinek egyedüli előmozdítási lehetősége is!

Ígéreteket kaptam személyes tárgyalásaim folyamán úgy a hatóságok, mint a gyáraktól arra nézve, hogy minden tekintetben kezünkre járnak, amint ez nekik is eminens érdekük. Ennek feltétele azonban, hogy Egyesületünk minden tagja átérezze a helyzet komolyságát és belássa, hogy nincs vesztegetni való időnk, elborít az ár, — *mindenki a maga helyére, mindenki a gátra!*

Kaffka Károly.

Az osztrák rádióipar és kereskedelem helyzete

írta Rökk Gyula, Wien.

Jelenlegi helyzet.

Az osztrák rádióipar részben már áprilisban piacra hozta az új szezon készülékeit. Az osztrák gyárak irányelvei ha nem is azonosak a magyarországiakkal, érdekesek, mert bizonyos következtetésekre adnak módot.

A rádióüzlet helyzete Ausztriában lényegesen kedvezőbb, mint Magyarországon. A két ország típusaiban ennek folytán nagy különbségek mutatkoznak. Az osztrák rádiógyártás elsősorban dinamikus hangszóróval egybeépített, kitűnően átmondó és leegyszerűsített többcsöves távolsági vevőkre helyezi a fősúlyt, amelyeknek bruttó ára a gazdasági helyzetnek megfelelően 420—580 silling között van. A detektorral hallgatók száma ma már alig teszi ki az összhallgatók 6—8%-át, úgyhogy ezen a téren a piac nem is igyekszik új cikkek előállítására.

Hogy milyen különbség van a két ország rádióüzlet-lehetőségeiben, azt a legszebben az a tény világítja meg, hogy egyik nagyobb cégünk egy készüléktypusból Magyarország részére elővigyázatosan néhány száz darabot gyártott le és helyezett erőltetett propaganda mellett el, viszont ugyanazt a típust az ideai szezonban Ausztriában játszva adta el, értesüléseim szerint mintegy 5000 példányban, annak ellenére, hogy a készülék ára hangszóró nélkül 500 silling körül volt. Ugyanakkor egy kis típusú 2 csöves gépet, amely készülék típus Magyarországon kitűnő elhelyezésre talált, csak nehezen, megfeszített propaganda és különleges kondíciók mellett tudta elhelyezni. Mindez a nyomasztó gazdasági viszonyok idejében!

Az osztrák közönség nagyon szelektív, nagy hangerejű, egy gombkezelésű, dinamikus hangszóróval egybeépített állomásjelzésű, zeneileg elsőrangú készüléket kíván. Talán a legfontosabb a szelektivitás, mert az épülő új adó térerőssége a bécsi I. kerületben a mainak százszorosára fog emelkedni. A mai adó maximális 17 Kw-jával szemben, amiből sok elvész a térsugárzás (Raumstrahlung) következtében, az új adónál 75 Kw. kivezértelt

antennaenergia áll majd rendelkezésre. Az új elvek szerint épült antenna ezt az egész energiát felületi hullám alakjában (Bodenwelle) fogja kidobni, a térsugárzás majdnem teljes lecsökkentése mellett.

A nagy hangerő kérdését majd minden cég egyformán oldja meg. Beépít két rádió frekv-ás fokot, egy

ANÓDTELEP

vásárlásánál a

GOLD PALABA

vagy a savmentes

EXCELSIOR PALABA

közül válasszon, mindkettő új, szabadalmazott paraffin beágyazással

készül, regenerálódik és a leghosszabb élettartammal bír.

PALABA

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 66. TELEFON: 93-0-76.

audiont, kizárólag árnyékoltrácsu csövekkel, ujabban high mu és exponenciális (vario mu) csövekkel, végül az utolsó fokozatban egy $1\frac{1}{2}$ –2 wattos penthodát, A dinamikus hangszórók kizárólag elektromos típusuak, csak az egyszerűbb készülékekben használnak lengőtekercsű vagy permanens mágnesű féldinamikus szisztémákat.

Egygombkezelés nélkül távolsági vevő ma már el nem adható. Csak a hangerősség, a hangszínezetszabályozó, azonfelül a hullámváltó jöhet számításba.

Statorszabályozók, elavult karok és beépített hullámszűrők alkalmazása eltűnt a piacról. A készülékek 3–4 hangolókörösök, valamennyi szalagszűrővel, 3–4, többnyire golyós csapágyon futó ujrendszerű, egy tengelyre épült forgókondenzátorral. A kondenzátorok, a parallel épült kezdő kapacitáskiegyenlítő midget-kondenzátorokkal épülnek, azonkívül a két külső rotorlemez 15–20 fokos szektoronként görbíthető. Nagyon szabatosan épülnek a tekercsek, hogy a hosszadalmas laboratóriumi behangolási eljárás egyszerűsíthető legyen. Az egyik cég felújította a már feledésbe ment peridin rendszert és egy rézkarongnak a tekercsbe való fel és lemozgatásával változtatja az önindukciókat. Az eljárást nem lehet elfogadni, mert a hangolási görbék ezután ellaposulnak és a szelektivitás szenved. A kondenzátor szektorainak beaigazítása helyes tekercsgyártás mellett tökéletesen elégséges az egygombkezelés elérésére. Az a tény, hogy az egygombos készülékeknel a kisebb állomások esetleg kiesnek, nem jelent eladási nehézséget, mert a közönség ma kifejezetten csak a prominens leadók biztos és egyszerű vételét kívánja. A háromkörös gépek szelektivitás tekintetében nem állják meg a jogos kritikát és tekintettel az épülő új adóra, valószínűleg csak a vidéken lesznek eladhatók.

A dinamikus hangszóró ügye tisztázva van, az induktor-típusú szisztémák kitünő hangviszaadása sem változtat a dolgon: a közönség az elektrodinamikus hangszórók mellett foglalt állást.

Az egyik cég tudatosan visszatér a végerősítő penthodáról a nagy teljesítményű, széles kivezérlelhatáru normálcsőre. Az eredmény a hangviszaadás csodálatos tisztasága, bár távolsági vételnél észrevehető a gyengült vétel.

Az eladásra az épülő nagy adó nyomásztóan hat, a vevőközönség a gyártó cégek fogadkozása ellenére is fél, hogy nem lesz képes Budapestet — ami nélkül Wien ma nem vesz készüléket — fogni.

Két cégről tudom, hogy technikusai gépeik kipróbálása céljából Langenbergben és Beromünsterben voltak és megnyugtató eredményeket értek el, azonban le nem tagadható, hogy ennek ellenére majd mindegyik cég superheterodyn tervezésével van elfoglalva, mert nyugtalanítja őket az épülő adó új antennarendszere.

A szelektivitás több rádió frekvenciás körön való felkózosásának következménye az, hogy a helyi adó beállítás is rendkívül éles lesz, miáltal már a rádiófrekvenciás körök túl vannak vezérelve és a laikus panaszkodik a rossz visszaadás miatt és hogy nem képes a helyi vevőt kellő hangerővel kihozni. Az exponenciális csövek volnának hivatva ezen segíteni, mindezeideig azonban egyik laboratóriumnak sem sikerült ezeket a csöveket teljesen megfelelő módon alkalmazni és teljes stabilitást elérni.

Készülődések.

Mint már említettem, a szuper kérdése kísért mindenütt. Lázasan épülnek a különféle modellek, majd mind automatikus fadingszabályozással és minden technikus egyöntetien a külön szabályozó csövel való módszer mellett tör lándzsát. A készülők szuperek majd mind rövid hullámhosszu (60–400 m.) középfrekvenciás erősítővel épülnek, hogy a gépen belül fellépő interferenciák a minimális mértéken alul maradjanak.

Kis gépekkel nem mer egyik gyár sem kijönni, mert egy cég kijött egy 95 sillinges, igen jól megépített 2+1 csöves, izléses kivitelű, hangszóróval egybeépített készülékkel és most gondjai vannak, mert minden a készülék mellett szóló argumentum mellett sem képes nagyobb mértékben eladni. Az ok valószínűleg az, hogy az osztrák rádiózó fentemlített kívánságainak ezek a gépek természetesen nem tudnak eleget tenni.

Az új készülékek mind amerikai chassis-rendszerben épülnek, úgy, hogy zeneszekrényekben könnyen építhetők, mint igen jó hanglemezerősítők hangszóróval és gramofonmotorral össze.

A kereskedelem.

Az eladási szervezetekben különös változások nem észlelhetők. Jellemző, hogy a tavasz folyamán majd minden

Wuba és Mercur

gramofonlemez propaganda napok meghosszabítva aug. 20-ig

Fogyasztói árak szigoruan betartandók!

	Fogyasztói ár	Netto ár	Propaganda netto ár
Mercur	Budapesten 2:50	P 1.90	10 db vételnél P 1:70
	Vidéken 2:60		20 „ „ P 1:50
W u b a	Budapesten 1:90	P 1.50	10 db vételnél P 1:25
	Vidéken 2:—		20 „ „ P 1:20

„SYMPHONIA“ W. koffergramofon netto P 37.—, automatikus leállítóval P 41.—

Olcso, hangos gramofontü 1000 darabonként P 1:80

SZÉKELY PÁL, Budapest, Szabadság-tér 15

Védd a pengőt!

Magyar árut vásárolj!

„ALWAYS“
magasohmikus ellenállás
az egyedüli magyar gyártmány.

Egyedárusító:

Engel Károly, Budapest, VI. Vörösmarty-u. 16.

cég, amely a fotokereskedők által megkívánt 15.000 sillinget le tudta tenni, áttért a nyári üzlet élénkítése céljából a fotoüzletre és jól prosperál.

Az eladás, amennyiben azonnali fizetést (legfelsőbb bírósági döntés szerint 30 nap is azonnalnak számít) költöttek ki, 40, 40+5 és nagyobb tételeknél 45% mellett történik.

A vételár váltóval való fedezése esetén az engedmények 35—40% között váltakoznak. A váltófedezetnél szokássá vált a vételi összeget 2—4 havi részletre szétosztani és minden részletre külön váltót kérnek.

A részletfizetést vagy a gyárak maguk, vagy egyes fogyasztás-pénzelő bankházak finanszírozzák. Az üzleteket nagyon szigorúan rostálják. Amit a finanszírozó vállalat átvesz, az majdnem biztos üzlet. Teljes delcredereit csak egy cég vállal, ilyen esetben a kereskedő az üzlet elfogadása percétől obligón kívül van és 28—35% engedményt kap az összekötetés kisebb vagy nagyobb méretei szerint. Általában a jutalék 25%-a levonható az előlegből, a maradékot a befolyó fizetések arányában írják jóvá. A bankházak többnyire 10%-ot visszatartanak az utolsó részlet befolyáig, mert ezek csak közös rizikóra vesznek át részletfizetéseket.

Bizományi árut ma is csak azok a cégek kapnak, akik sem fix, sem váltófedezeti eladásra nem nyújthatnak kellő biztosítékot. Ezek eladás után azonnal fizetnek, vagy részletfizetéseiket a gyárosra nyíltan cedálják.

Csőveket (kivéve a készülékben lévőket), felszerelési tárgyakat stb. csak fix számlára lehet kapni.

Tekintettel arra, hogy a magas engedmények az árak rombolására vezettek, a gyárosok szövetsége komolyan mérlegeli a maximális engedménynek $33\frac{1}{3}\%$ -ra és a bruttó áraknak megfelelő szintre való leszorítását, mindezt ideig azonban nem került sor végleges döntésre.

A fix eladási rendszere a kereskedőket egy szempontból kellemetlenül érinti. A típusok aránylag gyors változása előidézi azt, hogy sok esetben a kereskedő nyakán marad valamely készülék és azt kénytelen beszerzési áron adni eladni, mert a közönség, amely élénken figyeli a rádiópiac eseményeit, régebbi típusú gépet nem vesz. Egy régebbi darab, még jobb kiállítás és a mai készülékekkel egyenlő teljesítmény mellett sem helyezhető el veszteség nélkül. A kereskedői kar minden típusváltoztatást idegesen szemlél és ezáltal élénk befolyással van a gyárpiar újabb elhatározásaira.

Veszteségi kvóta.

A gazdasági helyzet leromlásával lépést tart a rádiófinanszírozás veszteségének százalékos száma.

1929/30-ban egyik legnagyobb finanszírozó intéz-

ménynek a részletfizetési veszteségei nem haladták meg a 2,6%-ot. 1930/31-ben ez a szám 3,8%-ra emelkedett, míg az idei szezónban — végleges adatok híján kerekén 5%-ot kellett kalkulációba venni, ami körülbelül a tényleges számmal egyezni is fog.

Ezek a számok azt mutatják, hogy a részletvásárló közönség fizetési erkölce ugyiszólva csorbitatlan és az óriási munkanélküliség és a gazdasági válság ellenére is még biztos alap van a részletfizetési finanszírozására.

Korlátozások.

Uj üzlet megnyitása esetén a 10.000 sillinges bevásárlási közhatalom még mindig fennáll, sőt megszigorították és a vidékre is kiterjesztették. Uj rádióüzletet ma csak tökéletes egyének nyithatnak. Jellemző, hogy 1932-ben a mai napig 18 új cég alakult, míg 12 töröltette magát a rádiókereskedők névsorából.

Összefoglalás.

A ma gépe Ausztriában a 4 árnyékoltrácsu, egygombos dinamikus hangszóróval egybeépített, szalagszűrős, állomáskálával ellátott készülék. Az ősz azonban meghozza az 5—6 csöves, fadingskiegészítő, állomáskálás, egygombos, dinamical egybeépített keretantenna nélküli szupert. Az árak 420—580 silling között maradnak. A kis gépek eladási lehetősége minimális.

Ha a barcelonai rádiókonferencia egy kedvező új hullámbeosztást fog eredményezni, amiáltal a gépteknikailag meg nem oldható zavarok megszűnnek, úgy az osztrák rádióipar és kereskedelem a következő szezónban ismét meg fogja a 18—20 millió shilling évi forgalmát a gazdasági válság ellenére is csinálni.

Export.

Az export jelenleg még keresztülvihető az északi államok, Svájc és Tuniszba. A kivétel az utóállamokba valutaris nehézségek, beviteli tilalmak és az amerikai konkurrencia hatása alatt majdnem teljesen szűnhet, remélhető azonban, hogy a legújabb típusokban, amelyek ma már az amerikai gépekkel azonos teljesítményűek és árban is egyenlők, illetve azokkal szemben a szélesebb rövidhullámú szalagszélesség (200—600 nálunk, 250—550 amerikai gépeknél) és a hosszú hullámok vétele folytán előnyben vannak, ismét szép export lesz elérhető a kelet, illetve Olaszország felé.

Alle Jahresabonnenten erhalten **GRATIS** eine **Goldfüllfeder** 14 karat. oder eine **Kürschners Handlexikon** (900 Seiten mit 32 Tafeln) oder eine **Markenröhre**, indir. geh. für Wechselstrom oder eine **Kaschie**, das ewige Feuerzeug oder eine **Venetian. Lederetui** mit Silberspiegel und Kamm

Verlangen Sie noch heute kostenlose Probenummer von der Administration der „Radiowelt“ Wien, I. Pestalozziggasse 6 *Ausführlichste Radioprogramme, interessante Lektüre, reichhaltiger technischer Teil, Bauanleitungen, Kurze Wellen, Tonfilm, Sprachkurse, spannende Romane, viele Kupferdruckillustrationen*

Große Deutsche FUNK-Ausstellung

Berlin 1932
19. - 28. Aug.

Auskünfte und Prospekte durch das Ausstellungs-, Messe- und Fremdenverkehrsamt der Stadt Berlin, Charlottenburg 9
Verbilligte Berlin-Reisen durch alle MER-Reisebüros

A nagymeredekségű és az exponenciális csövekről

Irta: **Löbl Ferenc** okl. gm.

Ha végig tekintünk az európai rádióhírdemó technika alig 8 éves múltján, olyan szédületes tempóju fejlődést állapíthatunk meg, amelyhez foghatót a technika egyelőn más ága sem tudott eddig felmutatni. Elvileg a rádiótechnika törvényei már akkor legnagyobbbrózt meg voltak állapítva, hiszen a legfontosabb törvényeket Maxwell cca. 50 évvel ezelőtt elméletben már kifejtette, megelőzve azok kísérleti felfedezését és felhasználását. De ha összehasonlítunk egy 5–6 év előtti rengeteg kezelőgombbal ellátott vevőkészüléket egy modern, egyetlen tárcsával vezérelhető, az állomásokra behitelesített hálózati superheterodynnel, úgy fogalmat alkothatunk magunknak arról a munkáról, amelyet a rádió mérnökei és technikusai végeztek. Voltak már akkor is 8–10 csöves superheterodyn stb. készülékek, de most már utólag bevallhatjuk, hogy e készülékekkel az esetek többségében csak szakértő mérnökök és technikusok tudtak némi-képen üzembiztos vételet produkálni, míg a nagyközönség azokat kezelni nem tudta.

Hygy a készülékeket a laikus nagyközönség számára kezelhetővé és anyagilag hozzáférhetővé tegyük, azokat egyszerűsíteni kellett.

Ez az egyszerűsítés csakis a csövek számának csökkentésével volt elképzelhető, mert ezáltal egyszerűsül a csövek csatló elemei és a készülékek kezelésére szoruló egyéb alkatrészi is kevesbedtek, másrészt az áramforrások (akkumulátor, transzformátor, anódpótlók) méretei is csökkenthetők voltak, amely körülmények együttesen a készülék árának csökkenését vonták maguk után.

Természetesen az említett redukción következtében a készülékek teljesítményének nem volt szabad csökkennie, sőt a közönség mindinkább fokozódó igényeinek kielégítése céljából azt még fokozni is kellett.

Mindezek csakis akkor váltak lehetségessékké, amikor az elektroncsőgyárak megfelelő nagyteljesítményű, illetve nagy erősítésű csöveket hoztak forgalomba.

A legutóbbi időben ismét két új csőcsoport jelent meg a piacon, amelyekkel most bővebben fogunk foglalkozni. Ezek egyszerűsül a nagymeredekségű (»high mu«), másrészt az u. n. változtható meredekségű (»variable mu«), vagy más néven »exponenciális« csövek.

Ahhoz, hogy a végerősítőcső a hangszórónak a föle telhető legnagyobb teljesítményt átadja, a végerősítőcső rácsán egy bizonyos, a csőnek megfelelő váltófeszültségnek kell je'len lenni. Ha pl. ez egy bizonyos csőnél 10 Volt, és ugyanakkor az antenna csak akkora feszültséget szolgáltat, hogy abból a demoduláció (egyenirányítás) után csak $\frac{1}{10}$ voltot kapunk, akkor ezt az $\frac{1}{10}$ voltot 100-szorosan meg kell erősíteni, hogy a végesítőcső rácsán a szükséges 10 voltnyi feszültségigadozást megkapjuk és így kellő erősségű áramot kapván a hangszórónak a szabót betöltő hangzerőt adhasson. Ez az erősítés elvégezhető pl. 2 drb. 10—10-szeres erősítésű fokozattal ($10 \times 10 = 100$), de ugyancsak elvégezhető 1 drb. 100-szoros erősítésű fokozattal is.

A csövek erősítését az erősítési tényező, az egész fokozat erősítését azonban még a cső belső ellenállásának és az áramkör külső ellenállásának a viszonya határozza meg. Minél nagyobb a külső ellenállás, annál inkább közelíti meg a cső a megadott erősítést. Ha a külső ellenállás egyenlő a cső belső ellenállásával, akkor az erősítési tényezőnek csak 50%-át használhatjuk ki hasznosan. Teljesen sohasem használhatjuk ki a csövet, mert ez végtelen nagy külső ellenállást tételezne fel, már pedig ez gyakorlatilag nem valósítható meg. De ha ezt az ideális erősítést nem is érhetjük el, a külső ellenállásnak a belsővel szemben való növelésével igen jól megközelíthetjük. A külső ellenállást azonban nem növelhetjük tetszés szerint, mert annak határt szab rádiófrekvenciás erősítőknél a természetes »sülopítás«, továbbá a szigetelési ellenállások, hangfrekvenciás erősítőknél pedig a szerkezeti üzemi kapacitás és a szigetelés. A külső ellenállások növelésének gyakorlati felső határa 100.000—

500.000 —. Ha tehát a csöveket feszültség-erősítésre jó hatásfokkal akarjuk felhasználni, akkor nagy erősítésű, tehát kis áthatású csöveket kell készíteni, mégpedig anélkül, hogy azok belső ellenállása aránylag nagy lenne.

A Barkhausen-féle törvény értelmében az erősítési tényező növelése a belső ellenállás egyidejű növelése nélkül azonban csak úgy véhető keresztül, ha egyidejűleg a cső meredekségét is növeljük. A teljes iztítás, korában a korlátolt fűtőtelsítmény határt szabott a meredekség növelésének, amelyet csak ca. 2 M. amp. voltig sikerült fokozni. Amióta azonban a hálózati korlátlan energiakészletét használjuk fel a csövek iztására is, sikerült 3—5 M. amp. volt meredekségű csöveket is készíteni és ezáltal a készülékekkel szemben támasztott fokozott igényeket is kielégíteni. Ilyen nagymeredekségű csövek készülnek árnyékoltrácsu kivitelben rádió- és középfrekvenciás feszültségék nagyfokú erősítésére, továbbá egyrácsoo kivitelben demodulátor (detektor) és hangfrekvenciás fokozatok céljaira. A modern nagymeredekségű árnyékoltrácsu

MAROSI PÁL Zoltán-u. 6. Budapest, V.

Egymillió ohmos Marpax kordell megérkezett Most már minden ellenállás értékben kapható, méterenként 100-tól 1.000.000 ohmig.

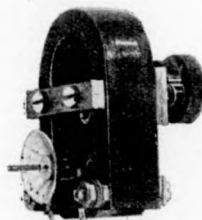
NORTON II.

sülyesztett átvilágítható mikrodial jó, olcsó és megbízható. — Masszív konstrukció, mely három forgót is elhajt. Precíz műszer, ára drb.-ként **P 2.80**

Tekercselő gépek eladók!

Froitheim és Rudert, Berlin gyártmányu huzal tekercselő gépek automatikus papir berakóval, vagy pamuttszal szigetelővel.

„ELBE“ gyártmányok

BRILL

vezérképviselőtek
Budapest, V., Báthory-utca 5.

Telefon 293—06.

csövek lehetővé teszik, hogy egyetlen rádió vagy középfrekvencia fokozattal minden tekintetben kifogástalan nagytávolsági vételt érhesünk el. A nagymeredekségű demodulátorcsövek alkalmazásával pedig feleslegessé válik a hangfrekvenciák további erősítése.

*

A másik újonnan forgalomba hozott csőtípus az u. n. exponenciális cső. Ez a cső az árnyékoltrácsa rádiófrekvenciaerősítő csövek csoportjába tartozik. Speciális tulajdonságai folytán két probléma megoldására hivatott: a hangerőszabályozás és az u. n. keresztmoduláció (Kreuzmodulation Cross modulation) jelenségének a megszüntetése. Ez utóbbi jelenség abban áll, hogy annak ellenére, hogy készülékünk elegendő szelektivitással bír két adóállomás elválasztására, valamely zavaró adót minden erősebb másik adó beállításakor is halljuk. Így pl. igen gyakori jelenség, ha vevőkészülékünk Budapestől kiindulva fokozatosan Bécs-felé halogunk, akkor, ha beállítót tárcsánkat néhány fokkal Budapestől elhagoltuk, a helyi adást nem halljuk többé. Ha azonban a tárcsát tovább forgatjuk és Bécsét pontosan beállítjuk egyszerre újra megjelenik a háttérben a helyi adás, és azt semmiféle mesterkedéssel onnan eltávolítani nem tudjuk. De nem csak Bécs vételénél áll elő a jelenség, hanem bármely más erős adónál, még ha gyengébb mértékben is. Mi lehet ennek az oka? Ezt a jelenséget sokáig nem tudták megfejteni, amíg csak beható matematikai vizsgálat tárgyává nem tették. Ekkor kiderült, hogy a jelenség oka a rádiófrekvenciás erősítőcsőben keresendő. Ha egy ilyen normális árnyékoltrácsa rádiófrekvenciás cső karakterisztikáját megfigyeljük, azt látjuk, hogy annak legfelső része egy kis darabon egyenesnek vehető. Tovább azonban a vonal mindig jobban görbül, majd egy többé-kevésbé éles könyökben hirtelen végződik.

Mindaddig, amíg az egyenes darabkán dolgozik a cső, és a vett adó nem olyan erős, hogy feszültség változásai ezt az egyenes darabot túllép-
tűk, a zavar nem áll elő. Amint azonban az adó rezgései a görbült részt is elérik, vagy pedig mi magunk a cső munkapontját a hangerő csökkentése céljából ebbe a görbe részbe szándékosan eltoljuk, azonnal megjelenik a helyi adó is. A legelső rádiófrekvenciás cső rácsán, amelyet rendszerint csak egy, legfeljebb két rezgőkör előz meg, még jelen vannak elhagolt állapotban is a helyi adó által keltett rezgés-

sek, amelyek a venni szándékolt adó rezgéseivel összegeződnek. Ez persze nem jelenti azt, hogy a helyi adót mindjárt halljuk is, mert a készülék többi rezgőkörei, mivel azok más (a venni szándékolt) adóra vannak hangolva, a helyi adó rezgéseit nem engedik a demodulátor eljutni. Amint azonban az első cső rácsán a helyi adó és valamely erős külföldi adó összegezett rezgései oly mérvűek lesznek, hogy lenyulnak a karakterisztika görbült részéig, akkor a cső erősítése a helyi adó által diktált tempóban állandóan ingadozni fog, mivel a cső munkapontja a görbült részen mindig más és más meredekségű helyeken vándorol.*

Ennek pedig az lesz az eredménye, hogy a cső a helyiadónak megfelelően ingadozva fogja erősíteni a vett külföldi adó rezgéseit. De hiszen ugyanez történik valamely adó modulátor lámpájában is, ahol is a keltett rezgéseket a mikrofon és a modulátorcső segítségével a mikrofont érő hang tempójában ingadozóan erősítjük. Már most vevőnköz visszaterve azt látjuk ebből, hogy ha a rezgések részben vagy egészen az első rádiófrekvenciás cső könyökében játszódnak le, akkor a helyi adó modulálja a külföldi hullámot, úgy, mintha a helyi adó műsorát a külföldi adó mikrofonjába vezetnék. Ekkor a helyi műsor szervesen hozzákapcsolódik a külföldi adó műsorához.

* A cső karakterisztikáján a munkapontot mindig a rácsfeszültség határozza meg. A munkapontot úgy változtathatjuk, hogy potenciometer segítségével a rácsnak különböző «előfeszültséget» adunk. Már most, amikor a cső rácsát az antennából jövő rezgések érik, a munkapont mindig a feszültségektől függően vándorol. Amennyiben a cső rácsán nem csak a venni szándékolt, hanem egy erős idegen adó is jelen van, a feszültségek természetesen annak arányában is nagyobbodnak, illetőleg kisebbednek. Az alaprezgések (hordhullám) két oldalulag vannak modulálva, vagyis a rezgések mindkét része (pozitív és negatív) modulálva van, minék következtében a munkapont elméletileg nem változna, amíg akarakterisztika egyenes részén dolgozunk, de ha a könyökhöz érnek a rezgések, akkor a rezgések egy részének pozitív, vagy negatív részét kevésbé erősíti, így nem az alaprezgés középpontja lesz a munkapont, hanem a moduláció által megadott középpont, mely a modulációval változik, és amelyet az idegen adó is befolyásol.

A szerkesztő.

Már most az a kérdés, hogy milyen legyen a rádiófrekvenciás cső karakterisztikája, hogy a leírt jelenség ne álljon elő?

A matematikai megfontolások kimutatták, hogy a karakterisztikának egyenesnek, vagy pedig olyan görbének kell lennie, amelyet a matematikusok »parabola« néven ismernek. Ez annyit jelent, hogy bizonyos kis határok között a cső meredekségének nem szabad észrevehetően megváltoznia, vagyis nem szabad *hirtelen* görbülnie, hanem a legmeredekebb és a leglaposabb rész között *enyhe átmenetnek* kell lennie.

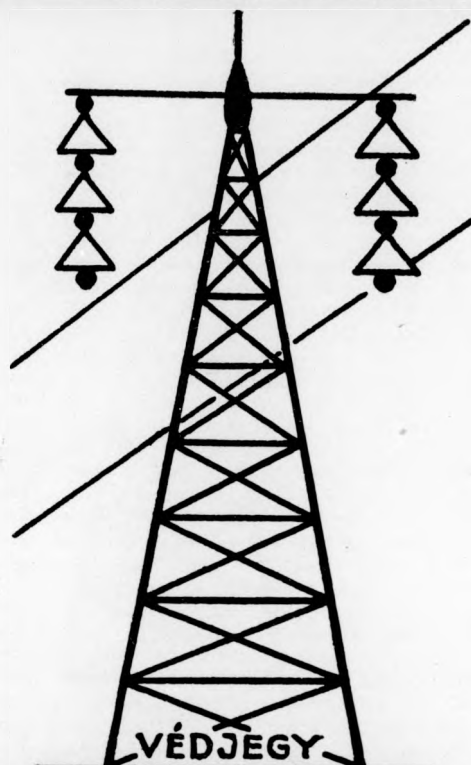
A gyakorlatban mégsem választották a szigorúan parabolikus alakot, hanem az u. n. exponenciális görbét, amelyről a csövet is elnevezték. Ez a görbe enyhén hajlik a legmeredekebbtől a vízszintesig. E görbe valamely kis darabja igen jól megközelíti a parabolitikus alakot, már pedig ez elegendő, mert a távoli adók rezgései, még ha azok még oly erősek is, a görbének csak egy kis darabjára szorítkoznak.

A hangerőszabályozás szempontjából azonban az exponenciális görbének más görbékkel szemben igen nagy előnyei vannak. A fül által érzékelt hangérintet ugyanis nem arányos az erősítéssel, hanem annak logaritmusával. Ez azt hozza magával, hogy az erősítésnek épen az exponenciális görbe szerint kell változnia, ha azt akarjuk, hogy a szabályozás az előfeszültség változtatásával egyenletesen változzék. Így az exponenciális cső alkalmazásával a hangerőt kényelmesen szabályozhatjuk.

A rádiófrekvenciás cső előfeszültségét már régebben felhasználták hangerőszabályozásra, ezt azonban erős adóknál a már említettekkel kívül még egy igen keletlenül jelenség kísérte. Ha ugyanis az erősítést nagy mértékben kívántuk lefokozni, akkor a cső munkapontját erősen a karakterisztika könyökébe kellett tolnunk. Ezzel a kis amplitudójú hangok tényleg gyengültek, viszont a nagy amplitudójú hangok, amelyek a görbületen túl vezérelték a csövet, aránylag sokkal nagyobb mértékben erősítettek meg, ami azután erős torzításokra adott alkalmat.

Az exponenciális cső enyhe görbületével ennek is elejét veszi, úgy, hogy a szabályozást torzítás mentesen végezhessük.

Mind ezek alapján modern vevőkészülékek, rádió- esetleg középfrekvenciás fokozataiban az exponenciális csövek alkalmazását ajánljuk.

VÉDJEGY

ARIADNE

KÁBELGYÁR

BELGRÁDER ÉS TÁRSA BUDAPEST
I., BUDAFOKI-ÚT 23MAGYARORSZÁG
EGYEDÜLIKARTELLEN KIVÜLI KÁBEL-
GYÁRA**Gyártmányaink :****Erős áramu szigetelt vezetékek****Telefon és rádió zsinórok****Gyenge áramu vezetékek****Kábelek, autokábelek
Izzólámpa zsinórok
Dynamo huzalok stb.**

Egyesületi közlemények

Barna Károly elnök lemondott.

Barna Károly elnökünk, aki Egyesületünk megalakulása óta annak élén állott, lemondott. Egyesületünk egyzólván teljes létét az ő személyének köszönheti; az ő szervező tevélsége nélkül nem tudtuk volna egyetlen esztendő alatt a szakma színe-javát Egyesületünkbe tömöríteni.

Kiváló munkaerejéről le kell mondanunk, mert 1932. május 9-én Egyesületünkhez a következő levelet intézte:

T. Rádió, Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos Egyesülete.

Budapest.

Mélyen Tisztelt Kartársaim!

Cégem a mai napra az Egyesülethez intézett levelében felhozott indokok alapján lelépett az Egyesület kötelékéből.

Miután az Egyesületben cégem képviselőiben foglaltam helyet, ez a kilépés — sajnos — automatikusan megszünteti az Egyesület kötelékében eddig kifejtett és jövőben kifejtendő munkásságomat, mert az alapszabályok értelmében — mely alapszabályok betartásának egyik hivatott öre én voltam — az Egyesületnek csak az lehet tagja:

»a rádió és villamossági cikkek eladásával, szerelésével, vagy gyártásával iparszerűleg foglalkozók.«

Amidőn még egyszer megköszönöm Önöknek belém helyezett bizalmukat, mellyel másodszer is megtisztelték azaz, hogy elnöküknek választottak, mely tisztségemről természetesen így lemondani vagyok kénytelen. — Fájó szívvel bucsuzom Önöktől és kérem, tartsanak meg jó emlékkben. Kivánom Önöknek, hogy az Egyesület, melynek alapításában tevékeny részt vettem, rövidesen el tudja érni azt a célt, melyet maga elé tűzött.

Kiváló tisztelettel:

Barna Károly

Választermünk május 20-iki ülésén Barna Károly érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása mellett a lemondást tudomásul vette. Egyben elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlésen az elnök javasolni fogja Barna Károlynak az Egyesület tiszteletbeli tagjává való megválasztását.

*

Mint fenti közleményünkben is kitűnik, a Rádió és Gramofon Hírlap IV. évfolyam június-júliusi számában »Programunk« című cikkében foglaltak valótlanások.

Rádiókarbantartás.

Május havában kellemetlen meglepetés érte szakmánkat. Az Ujság című napilap oldalas hirdetésekett közzé, hogy előfizetőinek rádiókészülékeit karban tartja és alkatrészeket gyári áron juttatja előfizetői birtokába.

Egyesületünk erőlyes akciót indított ennek a szakmánkra nézve igen káros ténykedésnek megakadályozására. Az első hirdetés megjelenése után Kaffka Károly a választmány felkérésére megkezdte a tárgyalásokat a lap vezetőivel, majd a szakma elszántságának nyomatékossabb kifejezést adni óhajtván, felkérte Márton Pál, Pór Ernő és Fazekas József választmányi tagokat és velük együtt világitotta meg az Ujság kereskedőellenes magatartását a főszerkesztő előtt is.

A tárgyalások azonban nem vezettek egyhamar eredményre és így kénytelenek voltunk a rádiókészülék- és csőgyárak, valamint kartársaink támogatását kérni, amelyet teljes mértékben meg is kaptunk és ez uton is köszönetüket fejezzük ki támogatóinknak.

A tárgyalások egyidőre megszakadtak, mikor azonban az Ujság rádiórovátát Nekolyn Kurt, a kiváló szakíró vette át, újra felvettük a tárgyalások fonalát, amelyek csakhamar arra az eredményre vezettek, hogy június hó 15-én az Ujság karbantartási akcióját beszüntette és azóta ily hirdetés az Ujságban nem jelent meg.

*

Az Ujság akciója kapcsolatos volt a Pénzintézeti biztosító hasonló akciójával. Ugyancsak felvettük az érintkezést, a nevezett intézettel, ahol Kaffka ü. v. elnökünk tárgyalta. Mivel a Pénzintézeti Biztosító akcióját folytatja (értesülésünk szerint eddig nem okozott nagy károkat), a gyárak támogatásával akciókat erőlyesen folytatni szándékozunk.

Rádió- és gramofonadó.

Már a múlté. Csak terv volt, de veszedelmes terv. Az első megjelent hírekre Egyesületünk erőlyes akciót indított a tervezett adó ellen. Kezdeményezésünkre az OMKE — mint azt annak idején a napilapok is ismertették — május hó 17-én nagygyűlést tartott a Lloyd Társaság termében. A gyűlés szónoka a választmány megbízásából Chmura László volt. Teljes eredményt értünk el, mivel a május 18-iki napilapok felhivatalos közleményt tettek közzé, melynek ér-

telmében a kormánynak nincs szándékában a rádiót, vagy a gramofont semmiféle formában sem megadóztatni.

Előadás a változó meredekségű csövekről.

Az utolsó néhány esztendőben a kapcsolástechnika nagy újításokat nem hozott, a rádiókészülékek fejlődése szoros összefüggésben volt és van a csövek fejlődésével. Mind nagyobb és nagyobb teljesítményű csövek kerültek a piacra. Különösen az árnvokolt-rácsú csövek olyan erősítéssel dolgoznak, hogy Budapest vételénél az audion nem tudja már feldolgozni a rácsára kerülő nagy ingadozású áramokat. Amerikában évekket ezelőtt megalkották a változó erősítésű csöveket, melyeknek konstrukciójuknál fogva meredeksége a rácsát erő rezgések erősségétől függ.

Ez év tavaszán az Egyesült Izzó felvette ezeknek a változó erősítésű, vagy mint karakterisztikájáról nevezni szokták, exponenciális csöveknél (variable mü) gyártását. Felkértük Forbáth László urat, az Egyesült Izzó főtisztviselőjét, hogy egy előadás keretében ismertesse ezeknek az új rendszerű csöveknél elméleti és gyakorlati tulajdonságait. Forbáth László előadását május hó 24-én tartotta meg nagy érdeklődés mellett. A kiváló előadónak előadása után Kaffka Károly mondott köszönetet.

Ankét a szerelési anyag kartel ügyében.

Június hó 6-án az erős áram kartel megalakulása után összehívtuk a fővárosi kartársakat, hogy az új alakkal szemben fejtsék ki véleményüket. Kartársainkon kívül megjelentek az ankéton Komját Ernő, az Engel Károly cég főnöke, Forgács Mihály, a karteliroda vezetője, valamint Lorsch Henrik nagykereskedő. Az ülés előadója Komját Ernő volt, aki ismertette az egybegyűléssel a kartel intencióit. A kartel célja, hogy a kereskedelmi árakat szabályozza, ezért a rabatokat egyöntetűen állapítja meg. Így véleménye szerint nem fordulhat elő, hogy egy-egy versenytárgyaláson egyik szerelő cég olyan árajánlatot nyújtson be, mely egy másikkal beszerzési árát sem fedi. A szerelőknél adható maximális engedelmény: 25%, míg privát felekkel szemben a bruttó árak betarítását ajánlotta.

A rádiókiállítás.

A múlt évi nagysikerű rádiókiállítás nyomán ezidén is szándékunkban volt, a múlt évinél nagyobb méretek között rádiókiállítást rendezni. Terünk szerint a rádiókiállítást a városi Műcsarnokban óhajtottuk meg tartani.

A mai nyomasztó gazdasági helyzetben azonban, nagy készülékgyáraink arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem tartják gazdaságos propagandának a kiállítás költségeit viselni. Mivel pedig nem lett volna módunk a nagy gyárak részvétele nélkül szakmánk súlyának megfelelő impozáns kiállítást létrehozni, így kedves terünk sajnos kénytelenek voltunk eljeleníteni.

Ez a sajnálatos tény azért is nyomasztó Egyesületünk vezetőiségére, mivel a kiállítás időpontja a legalkalmasabb egész szakmánkat úgy a fővárosiakat, mint a vidéket közös megbeszélésre összehozni.

A kiállítás tervének megthiusultával módot kerestünk arra, hogy Szent István napja körül nagygyűlésünk keretében, csupán szakmabeliek részére ujdonságbemutatót tartjunk.

Sajnos, ez utóbbi terünket is technikai akadályok miatt jobb időre kellett halasztanunk. Így rendkívüli közgyűlésünket, mely Barna Károly lemondása folytán vált szükségessé, szept. 4-ikén, illetőleg határozatkép telenség esetén — mi előrelátható — szeptember 18-ikán tartjuk meg.

Küzdelem a készülék egyezményért.

Egyesületünk kitűzött célját nem adja fel. Az elmúlt évben az árbe tartást célzó törekvéseink csak félsikerrel eredményeztek, ez idén újabb sikerrel kecsegtető munkába fogtunk. Az összes készülékgyárakhoz alanti levelet intéztük:

Hivatkozással személyes tárgyalásainkra, van szerencsénk Önökkel közölni a kereskedő társadalom azon kívánságait, melyek teljesítése esetén véleményünk szerint egyrészt a gyárak és kereskedők együttműködéséből minden félreértést kiküszöbölhetnénk, másrészt az üzletkötések lebonyolítása elől számos akadályt elháríthatnánk.

Ismeretes Önök előtt az a tény, hogy Egyesületünkben egy cég kivételével a szakma összes komoly képviselői tömörültek és a kis cégek többsége is tagjaink közé sorakozott. Célul tűztük ki magunk elé a gyárakkal való barátságos és megértő együttműködést, de ezen együttműködés egyöntetűségét garantálni csak úgy le-

hetséges, ha bizonyos visszasságok, amelyek jelenleg a kereskedők és a gyárak között fennállnak, kiküszöböl tetnek. Felesleges talán hangoztatnunk, mily fontos érdekük Önöknek is az, hogy ne az egyes cégekkel külön-külön tárgyaljanak, hanem a szakma összességével kössenek megegyezéseket.

Alap gondolataink ezen megegyezések kerestülvitelének elősegítésére a következők volnának:

1. Önök csak oly cégeket szolgáltatnának ki, melyek Egyesületünknek tagjai, illetőleg jelenlegi bizományosait felhívólag Egyesületünkbe való tömörülésre.

2. Új cégeket, még ha Egyesületünk tagjai is, Önök csak abban az esetben látnak el áruval, ha annak körzetében — 100 m. sugarú körön belül — más cégnek nem szállítanak rádiókészülékeket. Az esetben, ha ezen körzeten belül Önök jönnek látják valamely céget mégis kiszolgálni, úgy eddigi összekötöttségüket be szüntetik és liquidálják.

3. Amennyiben valamely régi, vagy elavult típusokat kiárusítani óhajtják, úgy a kiárusítandó mennyiséget az eddigi szokásoktól eltérőleg Egyesületünkön keresztül a rádiókereskedők összességének ajánlják fel és csak amennyiben ezután nem érnek el kellő eredményt, értékesítik az eddigi módon.

Ezáltal kiküszöbölhető lenne az utóbbi időben oly gyakran előforduló egészségtelen konkurrencia, mely végeredményben az új készülékek eladását is igen károsan befolyásolja.

4. A részlet időtartama 6—9 hónap, de maximum 12 hó. Ez utóbbi azonban már elkerülendő lenne. Az egyes részletidőtartamok közti árdifferenciát lényegesen magasabbra kellene venni. Ugyazintén a részlet- és készpénzár közötti különbséget. Ez a különbség véleményünk szerint a készpénzár és a 12 hónapos részletár között minimum 20%-ra veendő.

5. A részleteladó készfizesítői ke zessége oly módon volna meghatározandó, hogy a bizományos ke zessége csakis a netto készpénzár erejéig terjedjen, mely összegbe a már esetlegesen kifizetett részletek betudandók. Más szóval, amennyiben az esedékes részletek nem hajthatók be, a bizományosnak meg legyen az a joga, hogy a készüléket készpénzárán, éventéki mindenkor törvényes nemzeti banki váltókamat megtérítésével, de jutalékának levonásával magához vált hassa, akár vissza tudja szerezni a készü léket, akár nem. Ez összegbe a már befizetett részletek betudandók.

6. Az esetben, ha Önök valamely típusuk bruttó eladási árát leszállítják, úgy a kereskedő által fix szám lára megvásárolt és igazoltan rak táron lévő darabok beszerzési ára és az új beszerzési ár közötti különbségek jóváírása volna kívánatos, mint ezt Önök eddig is megtették. Ez a visszafizetés a vásárlástól számított 8 hónapi időtartamon belül volna Önök által végrehajtható. Ily esetekben a készü lék gyártási száma is nyilvántartandó.

7. Az eladási árak szigorú betartása fölött egy, a csövegzményről bevált módszer szerint, örökös bizottságot óhajtunk létesíteni. A bizottság tagjait Egyesületünk választmánya 6—6 havi időtartamra titkos szavazás útján delegálná. Ezen bizottság tárgyalásain, amennyiben az Önök gyártmányairól van szó, megbízottjuk is részt venne tanácskozási és szavazati joggal. Ezen bizottság működésének ügyrendjét annak kidolgozása után fogjuk Önökkel közölni. Az ügyrend felépítésére vonatkozó esetleges kívánalmait tekintetbe óhajtjuk venni, ezért kérjük azoknak velünk való közlését.

Reméljük, hogy az előadott indokokra és a közös érdekekre való tekintettel, felsorolt kívánalmaink teljesítése nem ütközik nehézségekbe és így kérjük erre vonatkozó mielőbbi szives írásbeli közlésüket.

Behoztali engedélyek.

Junius 14-iki választmányi ülésünk foglalkozott a behoztali engedélyek megadására körüli visszasságokkal. A felmerült panaszok ügyében Kaffka Károly felkereste a kereskedelemügyi minisztérium illetékes ügyosztályát. A referens oly szelkeskörü jártasságot áru lt el, hogy egyetlenegy kérdés sem merült fel a hosszas beszélgetés alatt, melyre, anélkül, hogy irataiban utána nézett volna, azonnal ne adta volna meg a kellő választ.

Felvilágosították ügyvezetőnket, Kaffka mérnököt, hogy a behoztali engedélyeket nem cégek szerint adják meg és nem befolyásolhatják véglegesen az előzőleg megkérdezett érdekeképviselések sem, mert a döntés szempontjából tisztán tárgyi okok a mérvadóak. A mai nagymértékű devizahiányra való tekintettel, semmi körülmények között sem adnak behoztali engedélyt olyan árukra, amelyek itthon előállíthatók. Ha viszont olyan szükségleti cikkekre kérnek behoztali engedélyt, melyeket idehaza nem gyár tanak, akkor a behoztali engedélyt mindenkor megadják, indokolt esetben még az érdekképviselő véleménye ellenére is, mennyiség tekintetében.

tehetően pedig a mindenkorai rendelkezésre álló devizamenyiség a döntő.

Kaffka utján ígéretet kaptunk, mi választmány megállapította, miszerint szokat Egyesületünk közbelépésére soron kívül orvosolni fogják. Felhívjuk tehát kartársainkat, hogy amennyiben ily irányu sérelmük van, forduljanak az irodához, azonnal megtesszük a kellő lépéseket.

Egy támadás.

Választmányunk foglalkozott egy a napokban megjelent szaklap Egyesületünk elleni támadásával. Miután a választmány megállapította miszerint az Egyesület elég erősnek érzi magát, hogy ügyes-bajos dolgaiat saját kebelén belül elintézzze, kívülről jövő rosszindulatú és hivatalon prókátorkodások közbejötté nélkül is. De elég erős arra is, hogy bármely célzatu megbontási kísérletnek ellenálljon, éppen ezért elhatározta, miszerint az elhangzott támadásra nem tartja érdemesnek válaszolni.

Egy gyár privát felkelt látogat.

Most van a ventilátorok eladási ideje. Talán az egyetlen cikk, amiben üzletlet lehet kötni. Egy ismert nagy

forgalmu fővárosi elektromos és rádiókereskedő ajánlatot tett vevőinek egy AEG ventilátorra. Egy vevő nem volt meglegedve az árral, mivel az AEG egyik ügynöke, aki privát felkelt látogat a bruttó árból 35% emendményt ajánlott fel neki.

Minden kommentár nélkül közöljük itt az AEG választát, melyet telefonon leadott panaszra szerkesztőnk jelenlétében adott:

»Ügynökeink fel vinnak hatalmazva arra, hogy privát feleknek a bruttó árból 125 + 10%, vagy 25%-ot adjanak. Arra a kérdésre, hogy mennyit kérjen akkor a kereskedő, az volt a válasz, hogy kereskedő elégedjen meg 10% haszonnal, mivel a kereskedő 45% rabattot élvez«.

Kereskedő és iparos nagygyűlés a fővárosban.

Junius 30-án a főváros kereskedő és iparostársadalma a vígadóban nagygyűlést tartott, melyen Egyesületünket Kaffka Károly és Kaufmann Oszkár képviselték hivatalosan azonkívül azonban számos kartárs is megjelent a gyűlésen. Hivatalos képviselő

köink a gyűlésen bejelentették Egyesületünk csatlakozását.

A nagygyűlés, mint az a napilapokból ismeretes, kellő eredménnyel járt, —már másnap megjelent a lapokban egy félhivatalos közlemény, mely szerint a gazdátársadalom megmentését célzó moratóriumu rendelet nem vonatkozik majd a kereskedő és iparossal szemben fennálló tartozásokra. Az ide vonatkozó kormányrendelet a Budapesti Közlöny 1932. évi július hó 9-iki számában olvasható.

Panaszok a rádióantikváriumok ellen.

Az utóbbi időben számos tagunk panaszt emelt, hogy egyes rádióantikváriumok tulajdonjog fenntartással eladott rádiókészülékeket összevásárolják és így mérhetetlen károkat okoznak. Előfordult az az eset is, hogy egyik gyárunk bizományba adott készülékeit a bizományos rádióantikváriumoknak eladta. Ez ügyben körlevélben figyelmeztettük egyrészt a rádióantikváriumokat, hogy vásárlásaiknál a legnagyobb körültekintéssel járjanak el, másrészt felhívtuk ezekre az illetékesek figyelmét is.

Az első évforduló küszöbén

Ezelőtt egy esztendővel indítottuk meg a Rádió és Villamosságot. Nem jöttünk nagydobbal és csináradtákkal, sem fellengős frázisok tömkelegével. Célunk a szakma érdekeinek védelmét, előbbrevitelét, a kartársak közötti szolidaritás érzésének kifejtését és ápolását tűztük ki. Miután az akkor nemrég megalakult Egyesület célkitűzései azonosak voltak a miénkével, lapunkat önzetlenül, a szakma iránti szeretettel eltelve ennek szolgálatába állítottuk.

Súlyos, nehéz időben indultunk utnak, a legsúlyosabb depresszió idején. De ismertük a szakma vitalitását és ismertük azokat az okokat és célokat, amelyek parancsoló szükségessé tették ennek a lapnak a létrehozását... Egy esztendő aránylag nem nagy idő, sem az egyén, sem egy közület életében. Mégis, ha visszakéintünk erre a mozgalmas esztendőre, nyugodt lélekkel állapítjuk meg, hogy munkánk nem volt hiába való, sem fáradozásunk sikertelen. Anélkül, hogy feltoltuk volna magunkat, megfelelő orgánummá lettünk a szakmának és kartársaink bizalma és elismerése eme munkánknak legszebb és örömteli jutalma.

Hangot adtunk Egyesületünk minden megnyilvánulásának és szerény tehetőségünkkel arra törekedtünk, hogy a szakma egységét biztosítsuk, annak erkölcsi és tudásbeli nivóját emeljük, hogy közös erővel, egységes frontba sorakoztassuk föl a szakma legjobbait. Hogy ez nem sikerült számszálékban az az idő és a dolog természetéből folyik, de hogy mérőföldes léptekkel haladtunk előre, azt csak a rosszindulatú kritika, vagy a feleltelen gáncsoskodás tagadhatja.

Néhány tucatnyi, mindenesetre értékes, lelkes, önzetlen, kartársunk állott az Egyesület bölcsőjénél és ha ma ez az Egyesület 431 kereskedőt és iparost reprezentál a szakma elitjéből, élén vezetőikkel, akiknek nem tulajdonítható egyéni ambíciók kielégítése, hanem a szakma érdekének legjobb akaratával és felkészültséggel való képviselése a céljuk, ugy ebből minden szerénytelenség nélkül magunknak is részt vándikálhatunk.

Jelen számunkkal a Rádió és Villamosság az Egyesület kiadásában, annak hivatalos lapjaként jelenik meg. Ez nem jelent semmiféle tekintetben irányváltozást. Nem távolodunk el azoktól a magas szempontoktól, amek-

lyek tollunkat eddig is vezették, sőt azokat jobban meg tudjuk közelíteni. Visszont az a nagy erkölcsi felelősség, mely egy ilyen jelentős szakma orgánumnak szerkesztésénél egyedüli bázis lehet, szilárdabb talajra talál az Egyesület által kiküldött hattagú szerkesztőbizottság révén, kik mindannyian hozzáértő, kipróbált képviselői szakmánknak.

Ha most egy újabb évünk küszöbén a régi barátsággal és bizalommal köszöntjük kartársainkat, igérjük, hogy továbbra is változatlan szeretettel dolgozunk mindannyiunkért és ezt annál is inkább tehetjük, mert mint eddig, továbbra is magunkéak tudjuk szakmánk minden becsületét, dolgozni akaró tagjainak támogatását.

Cm. blokkok 50—50.000.— Vízgálva 1500 volt 50 periodussal

Légszigetelésű forgók, 300 és 500 cm. 4 poszusu és lebegő hangszóró-szerkezet dobszkála előmeghajtással, egyes v. kettős ablakkal.

Szolid kivitel. — Leszállított árak. Új modellek augusztus 20-ig.

SÁNTHA TESTVÉREK

VIII. VÍSY IMRE-U. 7. Tel.: 37-3-94.

Nyílt-tér

e rovatban közöltékért sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal felelősséget nem vállal

Nyilatkozat.

Az egyik ismeretlen, időszakosan megjelenő rádiólapban alaptalan támadás jelent meg ellenünk.

Tekintettel arra, hogy a cikk íróját teljes tudatlanság és hozzánemértés vezette a kimondottan rosszindulatu cikk megírásánál, méltóságunkon alulinak tartjuk, hogy arra érdemben egyáltalán válaszoljunk, vagy a lappal bármiféle vitába szálljunk, illetőleg ellene az eljárást megindítsuk.

Budapest, 1932. augusztus 9.

Siemens és Halske Rt.

magyarországi gyára

Fritsch s. k. Bertalan s. k.

Atlasz rádiódoboz üzem

(Varga)

VII. Almásy-tér 15. szám.

Dobozok minden normál méretben raktáron.

2+1 egybeépítve P 4.50-től

3+1 " " P 6.— " "

hangszóródoboz P 3.50 " stb.

Árak ad Budapest utánvétellel.

Csomagolás önköltségi áron.

Forgalmi adót nem számítom fel.

Nyílt levél

Rein István urnak

Budapest.

Főszerkesztő ur!

Az ön szerkesztésében megjelent Rádió és Gramofon Hírlap IV. évfolyamának, kivül 1932. június-július, belül 1932. június hó 13-iki számában, vakmerően nem állotta, hogy különféle cikkei között ~~engemet~~ én is névtelenül aposztrófáljon.

A lap fején 1932. június-július látható, és a laikus önkéntlenül azt hinné, hogy a lapja havonta jelenik meg — ha nem ismerné már eléggé Főszerkesztőségét — mi viszont tudjuk, hogy az ilyen »magas szárnyalású és értékes sajtótermék«, mint az ön lapja, csak akkor láthat napvilágot, ha akadnak még olyanok, akik az ön dicsérő, vagy támadó cikkeit megvásárolják, illetőleg megfizetik. Az ön tollából származó tárgyilagosan megírt cikket még nem volt módomban olvasni. Ugy hittem, hogy a rossz gazdasági viszonyok önt sem kerültkék el és beszüntette »purifikatori működését«? Véltém ezt az alapon, mert már majdnem egy esztendeje, hogy megkímélt, ugy engem, mint a rádiókereskedőtársadalmat »magas színvonalú és tiszta erkölcsöt hirdető« lapjától. Azt hittem már, hogy Főszerkesztőségéd régen el van felejtve, vagy régen el van temetve és ime...

Pedig, ön még él. — Sokkal okosabban tenné, ha lapjában csupa »megfizetett méltató cikkekkkel« utatná a rádiókereskedő-társadalmat, mert higgye el, hogy akárki vásárolja meg vagy fizeti meg Önnek ezeket a dicsőhimmuszokat, amelyeket trombitál és nagydobbal kísér, de mire ez a józan és Főszerkesztőségét ismerő rádiókereskedő-társadalomhoz eljut, olvasás nélkül egyenesen a papírkosárba kerül, magam is csak akkor olvastam el lapját, mikor revolverező cikkére figyelmeztettek.

Ne játssa ki magát Főszerkesztőségéd a rádiószakma morálcsozójának; hiszen a maga moráljával a legkisebb rádiókereskedőtől, a legnagyobb gyárosig, kevés kivételével, mindenki teljesen tisztában van, mert hiszen azok,

akik közleményekkel látják el Önt, még nem tudják, hogy kívül állnak szemben. Főleg ne handabandázzon olyan kifejezésekkel, hogy a »Rádió és Gramofon Hírlap a rádióipar vezető vállalataival karöltve« csinálná ezt, meg amazt, mert higgye el, hogy olyan urakkal, mint Főszerkesztőségéd ez a szakma egy tálból cseresznyét nem eszik, hanem legfeljebb az elhasznált cseresznye magvait küldenek el Önnek revolverébe.

Mondja kedves kis furfangos? azt hiszi, hogy ön célba talál? Téved! Meggyőződésém szerint az a gyár, amelynek a gyártnmányait képviselem, nem volt hajlandó Főszerkesztőségéd »spontán érzületeiből« származó fel-dicsérési mániáját kellőképpen honorálni, és ez adta Önnek a gondolatot, hogy tölem, illetőleg áltól, ahányzórol cégenről megemlékezzék.

»Főszerkesztőségéd« közismert jó tulajdonsága, hogy olyan vállalatokat állít »közérdékű és közhasznú« lapjaiban pellengére, melyeknél nincs remény arra, hogy valamit kaphasson és így kerülhettem én is bele a »nagy publicitás és közszeretnek örvendő« lapjába. Ha egy újabb esztendő mulva megint fel merné ütni fejét és támadási mániájában netán még egyszerű tollára venne, ugy már most kijelenthetem Önnek, én nem vagyok ijedős, — engem ön kiserkeszthet, ahányzórol csak akar, »még egyebet is csinálhat«, de arra figyelmeztetem, óvakodjék attól, hogy valótlanosságokkal merészellen velem kapcsolatban még egyszerű imi, mert a magyar büntető törvénykönyv módot nyújt arra, hogy el vegyem tőle a kelvét mindörökre

Mihez tartás végett figyelmeztetem erre Főszerkesztőségét és ezzel Önt, a megindítandó sajtópert elvárva, addig is »áldásos működésének« kellő méltatása végett ez uton vél'em megismeretni azokkal a kevesekkel, kik önt még felreismerték.

Kammer Sándor.

AMRAD amerikai 3-as forgó a legkényesebb

igényeket kielégíti

zárókörös brúto P 26.50

superhez " " 28.—

HIDY és TÁRSA VI. Aréna-ut 140.

Telefon: 91-9-97.

AKKUMULÁTOROK — LEGOLCSÓBBAN — FISCHER HUGÓNÁL

BUDAPEST, V., CSÁKY-UCCA 37.

TELEFON 9-17-51.

4V $\frac{1}{2}$ (7 aó.) P 5.40
4V 1 (14 aó) P 9.60
4V 2 (28 aó) P 14.50
10V 1 aó anod P 2.10

Magyar Norris Művek új címe: **Budapest, VI., Ó-ucca 14. szám.**

Az ipar köréből

Telefunkenéknél

Egy hosszabb idő óta szünetelő rádiószaklap az elmúlt napokban újra megindult. Most megjelent számában megtámadta Telefunkeit, hogy készülékeiket nem Magyarországon gyártják, tehát a magyar Telefunken készülékeket, melyeket itt csak összeszerelnek, jogtalanul hirdetik magyar gyártmányoknak. A múlt évben láttottak alapján tudtuk, hogy ezek az állítások nem felelnek meg a tényeknek, mégis mint a rádiókereskedők Egyesületének hivatalos lapja, szükségesnek tartottuk a Rádió és Gramofon Hírlapnak híresztelését ellenőrizni.

E célból szerkesztőnk felkereste Fritsch György igazgatót, hogy tőle felvilágosítást kérjen. Fritsch igazgató mint mindig, most is készséggel állott rendelkezésünkre. Megtudtuk tőle, hogy a Telefunken készülékekhez szükséges nyersanyagok közül kizárólag a platina-irridium forrasztó csúcsok és a magohvítók ellenállások külföldi származásúak, minden egyéb alkatrész, vagy nyersanyag, ma is, mint a múltévi termelésnél, kizárólag bel-földi származású.

Természetes, — mondja Fritsch igazgató — Magyarországon szükségletének kielégítésére lehetetlen oly nagyméretű gyárat létesíteni, mely a nyersanyagok kivételével mindent házilag állít elő, de tudomásom szerint egyetlenegy magyar rádiógyár sem állítja házilag elő pl. huzalszükségletét, így mi sem. Új gyártmányaink bakelit-házait a Kábelgyár szállítja, zománchuzalokat a Permel, egyéb huzalokat és kábeleket rokonvállalatunk a Magyar Siemens-Schuckert, azt a vagontrafolemezt, melyet az udvaron láttott, a Rima-Murányi szállítja, egyéb apróságokat, melyeket csekély mennyisége miatt nem érdemes házilag előállítani, magyar kisiparosoktól szerzünk be.

Mikor hivatkoztunk nevezett lap cikkére, Fritsch igazgató kijelentette, hogy fogalma sincs arról mi okból állították róla, hogy félrevezeti a magyar közönséget — külföldi árut ad el magyar gyártmány gyanánt, — hisz a cikkírónak erre semmi oka sem volt. Neki nincs tudomása arról, hogy szaklapok tudósítói, ha kívánták, ne vezették volna be a gyár helyiségeibe. »Ahogy önnek a múlt év őszén bemutatott gyártásunkat, úgy megtettük azt minden szakembernek, akit az érdekelt, — mondta Fritsch igazgató. Egyébként tekintse meg mos-

tani gyártásunkat és meg fog róla győződni, hogy a magyar Telefunken készülékek ténylegesen magyar gyártmányok. Csak egy éve vagyok ezen a helyen, így a Rádió és Gramofon Hírlap létezéséről eddig nem is tudtam, tehát lehetetlen, hogy annak egy szerkesztőtől a gyár megtekintését megtagadhattam volna.

Fritsch igazgató és Bertalan Pál mérnök végig kalauzolt az egyes műhelyeken. Először az előgyártást tekintették meg. A szuterénben vannak a hatalmas pneumatikus prések, marók, vágók, fűrészek, csiszoló gépek, melyek a trafo és kondenzátorlemezeket vágják ki. Tizezerszámra hányja magából az egyik pneumatikus prés a forrasztócsúcsokat, másik végtelennek látszó szalagból vágja ki a köpenytrafolemezeket, a harmadik éppen vágó szerszámot csiszol. Nemcsak a rádiókészülék alkatrészeit itt állítják elő, hanem a hozzá való szerszámok egy része is házilag készül.

A nyersanyag műhely mellett van a galvanizáló műhely, melyben ottlétünkkor az új 3+1 készülék chassiséját nikkelezik. Innen felmegyünk a tekercselőműhelybe. Ott készülnek automatikus gépeken a hangfrekvencia és hálózati trafotekercsek. Az elsők teljesen speciális, a naeni Telefunken által kidolgozott, veszteségmentes hengertekercsek. Ugyanitt készülnek a kettős kondenzátorok kiegyenlítő kondenzátorai; az új lebegőnyelvű hangszóró szerkezeteket is most szerelik. Közvetlen mellette van a szerelő műhely. Itt meglepetés ér bennünket. Míg az előbbi műhelyekben alig lehet a sok munkástól mozogni, minden munkahely el van foglalva, minden műszernél folyik az ellenőrzés, a szerelőműhelyben alig lézeng négyöt munkaslány. A szerelés még csak most veszi kezdetét.

Mégis láttuk már az új modelleket. Két új típust hoz Telefunken az új szezonban a piacra. Egy, egy külsőleg, mint belső megoldásban kiválóan ötletes hangszóróval egybeépített 2+1-est és egy ugyancsak kitűnően megoldott, nagyteljesítményű egybeépített 3+1-est.

Büszkén mutatja Fritsch igazgató a már üzemkész 2+1-t, megsimogatja, mint a jó gazda a nemes paripát. Szeretetteljesebben nem lehet egy kedves élőnyire nézni, mint ahogy Fritsch igazgató gyönyörködik

készülékében. És méltán. A bakelit-ház biztos, nyugodt, finomhajlásu vonalúhoz hasonlót csak a legdrágább iparművészeti termékeken láthatunk. Mikor meglepetéssel dicsérjük a külső formát, a hanggeneratorhoz vezet és végig skáláztatja a hangszórót a legmélyebb haszszótól a legmagasabb hegedűüveghangig, — minden hangot kristálytisztán ad vissza. Arra kérdéseinkre, hogy dinamikus van-e beépítve, kibontja hátulról és megmutatja az előbb gyártásban látott beépített lebegőnyelvű mágneses hangszórót. Megmagyarázza egyszermind a lebegő nyelv előnyeit. A nyelv nem a két pólus közé, hanem azok fölé van helyezve, minek következtében a legnagyobb kilengéseknél sem ütődik a nyelv a sarukhoz, így 3—4 wattig nyugodtan terhelhetők és mégis a zene minden finomságát kiadják.

A készülék belső szerelése mintaszerű. Van benne egy normál audion és egy háromrácós végerősítő cső. A jól át gondolt szerelés következtében ez a készülék nem adja ki a háromrácós csövek ismert érdes hangját. Hangtisztsága megfelel, talán túl is szárnyalja az egyrácós végerősítő csövek legtisztább hangját.

A hangoló kondenzátor néhány foknyi elforgatása után Budapest kiesik, Prága (delelőtt vagyunk) szelektíven jelentkezik. Keressük a hullámszűrőt, nincs benne. De Bertalan mérnök felvilágosít, kívánatra két csavarral hozzá erősíthető hullámszűrőt is szállítanak a készülékkel és akkor jó antennával Wient szelektálja, természetesen megfelelő helvi viszonyok és antenna mellett. Erről nem tudunk meggyőződni, hullámszűrő nincs kéznél.

A készülék természetesen minden feszültségre átkapcsolható 200—2000 m-ig dolgozik, a hullámhossz váltást úgy eszközlik, hogy az antenna levegzetést a megfelelő pólusba helyezik. Teljesen VDE előírás szerint készül, a hátlap leszerelésével a primer áram megszakad. Megnézzük jobban a félig kész hullámszűrőt. Szellemesen úgy van megszerkesztve, hogy rövidebb és hosszabb broadcast sávon átkapcsolással használható. Így Budapesten a nagyobb tekercs beiktatásával, a reléknél pedig a rövidebb tekercs segítségével a közeli adó kiszűrhető. A hangoló kondenzátor légszigetelésű, miert is kisebb csillapítása következtében szelektivebbé volt tehető. A tekercsek kapacitív vesztesége egészen minimális. Nagy jövőt jósolunk ennek a kiváló minőségű készüléknek.

Beakarják mutatni az új 3 + 1-et. Egyetlen kész példány volt, de azt szétszerelték, — meg kell várnunk míg a szerelés befejezik. Addig megvizsgáljuk kívülről-belülről. Ugyancsak izléses a bakelitház, a Kábelgyár büszke lehet rá. A két hangolókör kondenzátora szilárd alumíniumházban közös tengelymegoldással készül. A kondenzátorok szélső lemezei szektorokra vannak osztva, hogy az elkerülhetetlen kapacitáskülönbségeket ki lehessen küszöbölni. Midget kondenzátorok szolgálnak a rezgőkörök pontos egybehangolására, mely utóbbi célból még apróbb fogásokat is felhasználnak, minek következtében a két hangoló kör praktikusán véve tökéletesen egybe van hangolva az egész broadcast sávon. A rezgőkörök 190—2300 m. közötti sávra hangolhatók átváltással.

A hullámváltó gombja egyben a hálózati kikapcsolót és a potencióméret (hangszabályozó) is viszi. A hangerő szabályozás az első exponenciális cső előfeszültségének szabályozásával történik. Mivel az előfeszültség szabályozás a cső erősítési tényezőjét változtatja, semmiféle elhangolás nem lép fel. E hármas működést kifejítő és a készülék jobb oldalán elhelyezett gombon kívül a baloldalon látható gomb a visszacsatolást szabályozza, míg az előlapon elhelyezett gomb a hangolókondenzátorok mikrodialját vezeti végig az átvilágító lámpa előtt. Itt beépítve látjuk a hullámszűrőt, ugyancsak átkapcsolható. Az első cső árnycéltrácsu variable mű. Ennek következtében bármily nagy energia éri is az első cső rácását, torzítás nem áll elő. A kimenő trafo bőven méretezve lévén, nem fog torzítást létrehozni.

A beépített hangszóró dinamikus. Masszív kivitelű chassis, nem szegecselve, hanem hegesztve, az egész egy darabot képez. Erős hangfal. Minden gummba ágyazva, vagy gummi alátéttel. Semmi sincs közvetlenül a bakelitházhoz erősítve, így a ház önzregésbe nem jöhet. A készülék begerjedése teljesen kizártnak látszik és mint értesülünk a kísérletek és vizsgálatok alatt egyetlenegy ízben sem fordult elő.

Ily nagy teljesítményű készülékek-nél gyakran előfordul, hogy a beépített hangszórón kívül egy másik, vagy harmadik hangszórót is működtetni akarnak, ezért külön hangszóró kivételése is van.

Minden feszültségre átkapcsolható, pick-up csatlakozás hátul. Tekeresei, ha lehet, még precízebbek, mint a 2 + 1-é. Tökéletes árnyékolás, árnyékoló szerlekek kerestül vive.

Meghallgatjuk az időközben besze-

relt készüléket. Hangja a csalódásig hű. Az élő zene és visszaadás közötti különbséget a zeneileg legképzettebb fül sem képes megkülönböztetni. A hangerő szabályozás, mint azt az exponenciális csövektől várható, egészen kifogástalan. A harsogó, hatalmas természetű hang és a susogásig lehalakított reprodukció között még árnyalati különbségek sincsenek. A hallgató érzése tényleg az, amit a halkítástól meg kell követelnünk, hogy a zene nem távolabb, csak halkabban játszik.

Érzékenység. Dél előtt 11 órakor a nagyenergiájú és működésben levő adók kivétel nélkül jó hangerővel jelentkeznek.

Szelektivitása kívánni valót nem hagy hátra. Wient még piano részleteknél sem zavarja Budapest. A két állomás között találunk holt pontot, aminél többet egy rádiófrekvenciás erősítővel rendelkező készüléktől elvárni nem lehet.

*

Az üzem megtekintése után Fritsch igazgató megkérdi: »Meggyőződött róla, hogy a magyar Telefunken készülékek tényleg a maga eszközében a házban készülnek?« Válaszunk az elmondottak után természetesen csak igenlő lehetett.

Most mi tettünk fel kérdéseket. Az iránt érdeklődtünk, hogy mily áron hozzák a készülékeket forgalomba, a rádiókereskedőt elősorban a plasztrozhatóság szempontjából ez érdekli. Sajnos erre a kérdésünkre határozott

választ nem kaptunk mivel a készülékek árkalkulációja most van folyamatban.

Érdeklődtünk aziránt is, hogy hoznak-e egyéb új típusokat ezidén forgalomba, az a kérdés is még megbeszélések tárgyát képezi. Ujabb kérdésünk a rádiókereskedelem egy fájó pontjára irányult. Érdeklődtünk az Egyesületünk által az elmúlt napokban és jelen számunkban közölt levél sorsa iránt. Ebben a kérdésben már teljesen precíz választ adott. Kívánságunkat minden tekintetben honorálja. Vannak ugyan benne egyes pontok, amelyek őt nem érdeklik, de az egyöntetűség kedvéért azokat is elfogadják és örömmel üdvözlő akciónkat. »Egyetlen egy pont van csak benne, amiből még ebben a pillanatban nem járulhatok hozzá, nem vagyok benne biztos, hogy célszerű-e a készpénz ár és a 12 havi részletár közötti különbséget 20%-ra megnöveszteni. Ezt a kérdést a nálunk szokásos rendszer szerint bizományosammal meg fogom még tárgyalni. Egyet azonban mondhatok, hogy ez a különbség a múlt évi 8%-kal szemben legalább 15% lesz.«

Utolsó kérdésünk a foglalkoztatott munkások számára vonatkozott. Megtudtuk, hogy Siemans a rádiókereskedők gyártásával több mint 100 munkást foglalkoztat.

Megnyugodva hagytuk el Telefunken gyártelepét, a magyar rádiógyártásnak egyik fiatal, de gyors fejlődés előtt álló üzemét.

Kontakt-billenő (tumbler) kapcsoló

új rendszerű szabadalmazott

Gyártja: **Szalay István** cég, Budapest

A tumblerkapcsolók az utóbbi évek folyamán igen nagy mértékben terjedtek el. Természetes tehát, hogy a legjobb technikuskok igyekeztek ezt a jól bevált típust mindinkább tökéletesíteni. A Szalay István cég a legújabb tumblerkapcsoló szabadalmat megszerezte és a »Kontakt« sorozatba beillesztette. Itt ismertetjük ennek az új szabadalomnak jellemző tulajdonságait.

a) *Csökkentett kapcsolási zaj és a szerkezeti részek csökkentett igénybevétele.*

Az eddigi szerkezeteknél az ide-oda lengő himba teljes erővel vágódott neki a keramikusk, vagy sajtot szigetelő anyagból készült aljzatnak. — Az új szabadalmazott kivitelnél a himba egy rugalmas alátétlappal ütő-

dik, amely egyrészt csökkenti a kapcsolás zaját, másrészt a himba anyagát kemélt a túlságos igénybevételtől és így hosszabb élettartamot biztosít a szerkezetnek.

b) *A himba felfüggesztése teljesen szabad.*

Eddig a himba rendszeren, pontosan határolt pályán megtámaszkodva vitte magával a kapcsológörgőt. A jelen szerkezetnél a himba csupán a forgástengelyében van alátámasztva és a két végső állás között teljesen szabadon a levegőben leng. A szabad lengés és a rugalmas alátétek alkalmazása jóval erősebb mozgatórugó alkalmazását engedte meg és emélfogva a *kapcsolási sebesség* jelentősen megnövekedett. — A nagy kapcsolási sebesség következménye, hogy a kap-

csolásnál keletkező volta-iv biztosan megszakad és a legrövidebb ideig veszi csupán igénybe a kontaktusokat. — Ebből keletkezik a nagy teljesítmény, valamint a hosszú időn át *biztos kontaktus* és általában az elektromosan igénybe vett *vezetőrézek hosszú élet-tartama*.

d) *Az áram útja a kontaktusrugóktól a csatlakozó vezetékbe szilárdan van biztosítva.*

A himba ugyanis a két végén hajóorszerűen megvékonyodik és a kontaktusrugók közé ékalakúan vág be, tehát nem nekiütődéssel, hanem fokozatos széjjelszedéssel iktatódik be a kontaktusrugók közé. Ezáltal a hibás kontaktus teljesen kizártnak tekinthető.

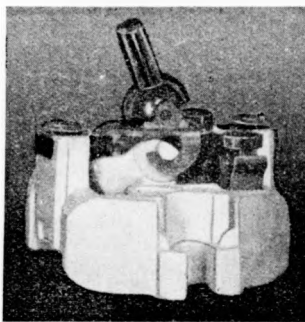
d) *Az áram útját a kontaktusrugóktól a csatlakozó vezetékbe szilárdan van biztosítva.*

A kontaktusrugókat ugyanis erős profilrudból készült vezetékcsukók szorítják le az aljazatra, de míg a régebbi szerkezeteknél a leszorítás sík felületen történik, az új kapcsolónál a leszorítás felfordított vályuhoz hasonló felületen létesül. — Ennek következtében a vezetékcsukó el nem fordulhat és a *laza kontaktus ki van zárva*.

Amint a fentiekből kitűnik, az áram útja a kapcsolóban mindig szo-

rosan egymáshoz fekvő felületek között visz el, úgyhogy az átmeneti ellenállások és így a kapcsolónak a névleges teljesítményére való igénybevételénél bekövetkező melegezése jóval a megengedhető mértéken alul marad.

A kapcsolók gyártásánál kizárólag a *legjobb minőségű anyagokat* hasz-

nálják *bőven méretezve*, úgyhogy ezek a kapcsolók a használatban igen hosszú élettartamúak.

A Szalay István cég ezeket a kapcsolókat nemcsak mint kikapcsolót, hanem *váltó- és csillárkapcsolók* alakjában is gyártja falon kívüli és süllyesztett kivitelben, barna és fehér színekben. Az összes típusok már forgalomban vannak.

szféra nyomás mellett vulkanizálják és csak azután kapja a pamutszigetelést és végül a kátrányfürdőt.

Érdeemes még megemlíteni a vizsgáló kamrát. Itt 2000 volt feszültség mellett vizsgálják a szigetelési hibákat oly módon, hogy az áramforrás egyik pólusát savanyított vízbe, a másikat pedig a vizsgálandó vezetékbe kapcsolják. A szigetelési hibákat kékes színű szikrák mutatják. A nagyon gyéren előforduló hibákat azonnal bevonják új gummiréteggel, majd újabb vizsgálat után kapja a pamutbevonatot.

Az automatikus gépek minden fonalszakadásánál, egyéb hibánál azonnal megállanak, így minden tíz szövőgép kiszolgálására egy-egy lány elégséges, akiknek csak az a munkájuk, hogy új fonalat fűznek be, vagy az esetlegesen elszakadó fonalat összekötik és végül a beszővött óriási dobokat leszedik, illetve cserélik.

Talán indiszkréciót követünk el, mégis meg kell mondanunk, hogy a nekünk bemutatott munkaprogramjukban olyan elmés újdonságokat találunk, melyeket Magyarországon még eddig nem gyártottak és ezen cikkek szintén kereseti lehetőségeket fognak nyújtani a szakmánknak.

Megindult a szilítgyártás.

Közlöttük már olvasóinkkal, hogy a Stulhoffer E. Liles cég, az Always-ellenállások gyártója hazánkban gyártelepet létesít. Az előkészítés munkálatai az elmúlt hetekben befejeződtek és a gyár — melynek telepe Váci-u. 66. sz. alatt van — megkezdte működését. Tekintve, hogy ezidőszent ez az egyetlen gyár, amelyik nagyohmikus ellenállásokat gyárt, működése hazagóptól a rádióalkatrészek előállítására terén, mert hiszen ez volt az egyetlen alkatrész, amelynél még behozatalra voltunk utalva. A gyár egyelőre a belföldi piac igényeit igyekszik kielégíteni, de valószínű, hogy rövidesen exporttevékenységet is folytathat. A gyár műszaki vezetését Ferdinand Stulhoffer látja el, míg vezetője Fodor Miklós, az Engel Károly cég részletosztályának főnöke lett, aki cégvezetői minőségben önállóan jegyzi a céget.

Üzemáthelyezés.

A Magyar Norris Művek, Kratochvil Albert mérnök és Társai üzemét és irodáját VI. Ó-utca 14. szám alá helyezte. A vezérképviselet Kaufmann Oszkár cég ugyanoda költözött. Telefon: 170—35.

Üzemben az „Ariadne“ kábelgyár

Évtizedek óta a Kábelgyár és a Felten és Guillaume és a Siemens ugyaszólván konkurencia nélkül állottak; a 3 nagy gyár közös üzleti politikát folytatva uralkodott a magyar piacon. Konkurensei a vámmal megdrágított külföldi cégek és az »Ohm« és az »Astra«. Az »Ohm«-ot 1¹/₂ éve megvásárolták és leszerelték és az »Astra«-val kartellek léptek. Miután nemrégiben a határokat teljesen elzárták, a magyar piacot felosztották egymás között. Diktálták a feltételeket és az árakat. Míg az utolsó hetekben Belgráder és Társa meg nem alakították az »Ariadne« kábelgyárat.

Belgráder Jenő ismert fővárosi nagykereskedő meghívására megtekintettük a legmodernebb gépekkel felszerelt »Ariadne« kábelgyár üzemét. A gyárban Belgráder Jenő és Weisz kalauzoltak bennünket. Csak itt látuk, mily hatalmas gépfelszerelés szükséges a szigetelt huzalok és kábelek elkészítéséhez. Négy hatalmas gép dolgozik egyszerre, mindegyik tizféle

szigetelt huzalt állít elő. A szemet gyönyörködteti, mikor a sebesen forgó orsóok a szivárvány összes színeiben játszó fonalakkal vonják be az 1¹/₁₀ mm-től 150 mm. vastagságig terjedő huzalokat és azonnal megfelelő dobra felcsévélik.

Más gépek a már egyszer, vagy kétszer gummizott huzalokat fonják be fehér fonallal, melyet ismét más gépek kátrányfürdőben vezetnek keresztül, hogy vízhatlanná tegyék.

Felmegyünk az emeletre a kábelszövő gépekhez, megállunk egy hatalmas gép előtt, mely 150 mm² átmetszetű kábelek készítésére van berendezve, de jelen pillanatban üzemben kívül van.

Talán legérdekesebb része az üzemnek a gummizó műhely. Itt a kész huzalt, amint a dobrol letekereselődik, először cinkfürdőben vezetik át, majd egy gép ráprései az első, majd egy másik a második gummiréteget. Innen a kész dobort a vulkanizáló kamrába helyezik, hol megfelelő atmo-

Uj vezérképviselő

Kemény István okl. gmérnök a Philips Rádió és Villamossági Rt. első cégvezetője a vállalatból kivált és ugyanakkor az eindhoveni anyaház és budapesti Philips cég közösen megállapodva, megbízták az összes ipari szükségletekkel kapcsolatos Philips-gyártmányok magyarországi vezérképviselővel. Ennek következtében az adócsövek, erősítő és hangos mozi-berendezések, egyenirányító csövek és készülékek stb. forgalombahozatala kizárólag hozzá tartozik. Ez az egyetlen ilyenemű képviselői rendszer a Philips cég organizációjában. Irodája: V., Lipót-körút 18., II. em.

Uj magyar gyárak

A közismert Nife akkumulátorokat a közel jövőben Magyarországon is fogják gyártani. *Nife akkumulátor és villamossági Rt.* cég alatt Márton Pál vezérigazgató mellett új részvénytársaság alakult, melynek gyártelepe

Budapest, V., Véső-u. 3. sz. alatt van. A gyárat jelenleg szerelik és a közeljövőben megkezdik a gyártást.

Magyar Dralowid Művek cég alatt a Steatit Magnesia A. G. Dralowid Werk berlini cég, az ismert Dralowid gyártmányok magyarországi előállítására céljából gyárat létesített. Mint értesülünk az új gyár, mely a gyártást már a jövő hónapban felveszi, egyelőre nagy ohmikus ellenállásokat gyárt. Kíváncsok, hogy e jónévű gyár a többi cikkeit is Magyarországon gyártja.

Ungár Márton III., Bécsi-ut 267. sz. a. varrat és ragasztásműküli papírmembrán konuszgyárat létesített.

Müller László okl. vegyész-mérnök, (Bp., VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel. 149—93.), eddig Varta- és Pertrix-gyártmányokkal foglalkozott, berendezett zseblámpa-, kerékpár- és mindenféle miniatűr izozgyárat. Gyártmányok Star névvel kezdték a piacon.

piacra, nem lesznek képesek forgalomba hozni.

A kormány egyedüli helyes álláspontja az ilyen természetű engedélyek megadásánál csakis az lehetne, hogy megvárja, míg az ujonnan létesült gyár első típusait kihozza a piacra, megállapítja, hogy az új gyártmányok ténylegesen megfelelnek-e annak a célnak, amelyre készültek és csak azután tagadja meg a behozatali engedélyeket, amikor már biztos abban, hogy a szükségletet tényleg ki tudják belföldi termékekkel is elégtelen. Átmenetileg természetesen kisebb mennyiségre adhatnának csak behozatali engedélyt.

Magyarország rádióforgalma az 1931/32. évben

Befejeződött az 1931/32-es szezon, nézzük meg a mérlegét.

A folyton romló gazdasági viszonyok ellenére az elmúlt szezonban a rádiócékek forgalma, ha nem is emelkedett, de nem csökkent, — csak a kereseti viszonyok romlottak. A készülékek és csövek árai a szezon vége felé stabilizálódtak, így ha az elkövetkező évadban tartani tudjuk a stabilizált árakat, akkor a kereseti viszonyok meg fognak javulni. A gyárral folytatott tárgyalásaink feljogosítanak bennünket arra, hogy a jobb jövőben bizzunk.

Magyarország összes belső fogyasztását becsülünk szerint a következő adatok szolgáltatják:

Készülékek 40 ezer db	6 millió P
csövek, szabadon eladva 140 ezer db	0.9 „ „
hangszórók 15 ezer db	0.6 „ „
anódelepek 120 ezer db	1.8 „ „
akkumulátorok 50 ezer darab	0.45 „ „
alkatrészek stb.	1.05 „ „

összeforgalom 10,8 millió P mely 1200 kereskedő között oszlik meg. Tehát egy kereskedőre eső átlagos évi forgalom rádiócékekben évi 9000 pengő. B. K.

Újabb panaszok a behozatali engedélyek kiadása körül

Az 1931. évi július havi bankzárlat óta külföldi gazdasági kapcsolataink napról-napra nehezebbek lesznek. Ugy az export, mint az import hatósági engedélyekhez van kötve. Még azokban a cikkeket is, amelyek nem esnek behozatali korlátozások alá, az áru értékének kiegyenlítése súlyos formalitásokhoz van kötve. Természetes következménye ennek, hogy azok az importőrök, akik súlyt helyeznek arra, hogy esedékességeiket mindenkor pontosan betartsák, állandóan panaszal vannak telve. Tartozásaik állandóan nőnek és nincs módjukban azokat apasztani.

Még súlyosabb a helyzet azokban a cikkeket, amelyek behozatala az utolsó hónapokban megjelent rendelkezések értelmében engedélyhez vannak kötve. Ezeket az engedélyeket, mint azt jelen számunk más helyén megírtuk, általában kellő megértéssel kezelik. Olyan árukra, melyek beszerzése a vámhatáron belül nem lehetséges és közszükségleti cikkek, mindenkor a devizakészletünkhöz mérten megadják a behozatali engedélyt, ezzel ellentétben elvben az olyan cikkekre, melyek belföldön előállíthatók, nem adnak engedélyt. Természetes következménye ennek a helyzetnek, hogy a konjunkturát kihasználó napról-napra alakulnak új gyárak és üzemek új, eddig még Magyarországon nem gyártott cikkeket előállítására. Az új üzemek a magyar ipart természetesen

erősítik, de a kormány álláspontja következtében számtalan ilyen cikkben a gyártás felvétele előtt áruhiány áll be.

Több panasz érkezett be hozzánk, mely szerint egyes cégek már akkor bejelentik a kormánynál a gyártás felvételét, mikor még új üzemüket fel sem szerelték. Ennek következtében a kormány a behozatali engedélyek kiadását megtagadja, a behozatali engedélyt kéri az új üzemhez utasítja, holott az új üzem képtelen az igényeket kielégíteni.

Igy információink szerint egyik fővárosi importőr április havában kért behozatali engedélyt zseblámpa tokokra, az engedély megtagadása után a zseblámpák üzemhez fordult áruért, ahol azt a választ kapta, hogy augusztusban veszik csak fel a gyártást.

Egyik másik esetben nagyohmikus ellenállásra tagadták meg az elmúlt hónapban az engedélyt, mikor ebben a cikkben sem indult meg eddig a gyártás. Ez utóbbi cikk behozatalának megtagadása igen súlyosan érinti a készülékgyárakat, melyek már új típusú készülékeik gyártásával igen előrehaladtak. Itt előfordulhat az az eset, hogy a készülékek elkészülnek, nagy értékek fekszenek a legyártott készülékekben, de azokat, hacsak az ujonnan gyártani kezdett ellenállások kifogástalan minőségben nem kerülnek néhány napon belül tényleg a

STILUS

rádió mechanikai üzem gyártmányai:

4 polusu hangszórószervezet, bakelit forgó, cinblokk, csőfogalát, forrasztócsucs, alátétek.

Elvállal bémunkát.

Uj cím: VI. Lehel-u. 8.

Telefon: 901—31.

Szakmai hírek

Előkészületek a jövő szezónra

A múlt évben a rádiószezon megkezdéséig korán kezdődött. Az üzleti forgalom már augusztus hó második felében számottevő volt. Ennek oka elsősorban a Szent Istvánheti rádióállítástunk volt, de más, egyéb okok is közrejátszottak. A tényt azonban nem lehet elvitatni. — Gyáraink az elmúlt szezonban nem voltak ily korai keresletre elkészülve, és így több esetben megtörtént, hogy, mint kartársaink tudják, néha hetekig kellett mindjárt a szezon elején várni, míg egy-egy típusú készülékeket a gyárak le tudtak szállítani. Ezek a fennakadások semmiesetre sem voltak az üzleti forgalom előnyére.

Az 1931. évi tapasztalatokon okulva gyáraink már május havában hozzáfogtak a gyártás előkészítésére, és e sorok napvilágra jöttének idején már nagyban folyik mindenütt a gyártás. Mindegyik gyár több új típusú készüléket hoz forgalomba és értesüléstünk szerint egyesek már augusztus első felében piacra hozzák új típusaikat, de kivétel nélkül mindegyik készen lesz az első széria legyártásával augusztus végére, így, hacsak a kereslet nem lesz meglepetésszerűen túl nagy, a forgalomban nem lesznek zökkenők.

Úgy tudjuk különben, hogy az új készülékek árai mélyen a múlt évi nívón alul lesznek. Ugyancsak nagy változások várhatók az eladási feltételekben és a csőárakban is, az új feltételek még nem alakultak ki, erről még semmi biztosat sincs módunkban közölni.

Házasság

Forbáth László, az Egyesült Izzó Audion eladási osztályának vezetője házasságot kötött *Pintér Alice* zongoraművésznővel.

Rendelet készül a hálózati készülékek élet és tűzbiztonsági szabályairól

A rendelet, mely előkészítés stádiumban van, nagy hiányt fog pótolni. Kartársaink tudják, hogy egyes cégek, különösen a kisebbek a készülékek építésénél csak egyetlen szempontot ismernek — a készülék olcsó legyen. Az olcsóság mellett sokszor nem törődnek avval a ténnyel, hogy készülékük kezelésében közben annak tulajdonosát esetleg életveszélyes elektromos ütések érhetik. A német VDE előírások szerint épült készülékeknek ily balesetek ki vannak zárva. Nagy gyá-

raink tudják, hogy ily VDE jel hiányában az exportnál mily nehézségeik vannak. Ezeket a nehézségeket az új szabályok meg fogják szüntetni.

A rendelet tervezetét a legkiválóbb rádiótechnikusok állították össze Molnár János a kiváló technikus és szakíró vezetésével. A tervezetet az Elektrotechnikai Egyesület a közel napokban veszi tárgyalás alá és remélhető, hogy a jövő szezón előkészületei előtt már életbe is fog lépni.

Épülnek a relék

A magyarvári relé próbaadásai a napokban megkezdődnek, jelenleg megfigyelik a különböző hullámhosszon kísürgázott modulálatlan rezgéseket, hogy megállapíthassák, melyik rendelkezésünkre álló u. n. közös hullám felel meg legjobban a mi céljainknak. Amint ezeket a kísérleteket befejezik, modulált rezgéseket bocsátanak ki és megfigyeléseiket a modulált rezgések interferencia és terjedési jelenségeire is kiterjesztik.

A magyarvári relé építkezésével, ha kissé elmaradva is, párhuzamosan folytak a miskolci, a nyíregyháza és a pécsi relék rádióberendezésének munkálatai. Értesülésünk szerint az

ősz folyamán mind a négy relét rendszeresen használatba veszik.

A relék rádióberendezési a *Standard*-nál készen állanak és elszállításra várnak.

Rádióvételi zavarok kiküszöbölése árnyékolt antenna leveletéssel

A vételi zavarok kiküszöbölése az a probléma, amelytől a rádió nagyobb elterjedése függ. Már régóta megállapított tény, hogy a magas antenna kevesebb zörejt vesz fel, mint az ugyancsak antennakép dolgozó leveletés, amely a tulajdonképeni antennától a készülékhez vezet. Professor Leithauser szaklapokban megjelent több cikkében foglalkozott ezzel a súlyos problémával. A komoly szakemberek megállapítása szerint az antenna leveletésének megfelelő módon való árnyékolása és ez utóbbinak földelése kiküszöböli ezeket a zavarokat. Ily árnyékolt levelető kábeleket »OXO« néven *Marosi Pál* hozza forgalomba.

Részletüzlet veszteségforrásai

című cikk folytatását a megváltozott viszonyokra való tekintettel Fodor Miklós átdolgozza és így csak a szeptemberi számunkban közöljük.

Uj szabadalmak

vezeti: **Áron és Molnár szabadalmi iroda**

E rovatban a szakmánkat érdeklő találmányokat ismertetjük, valamint a szerkesztőségünkhöz beérkező levelekre válaszolunk.

*

Julius 1-i közzététel, melyek ellen felszólalás adható be szeptember 1-ig.

»Hőkompenzáló-darab váltakozó-áramu indukciós számlálókhöz«. Dr. Blathy Ottó Titusz, Bpest. Bej.: 1931. febr. 24. B. 11.670.

»Készülék és berendezés fénynek villamos energiává való átalakítására és felhasználására«. Dr. Bruno Lange, Berlin. Bej.: 1929. ápr. 29. L. 6.044.

»Rácsos akkumulátorlemez«. Löcherer Béla vezérigazgató Bpest. Bej.: 1931. okt. 29. L. 6.274.

»Elektromos kisütőcső, végei között fekvő egy v. több ponton alátámasztott katódával«. N. V. Philips cég. Bej.: 1931. máj. 18. P. 7481.

»Kapcsolási berendezés«. Magyar Siemens Schuckert r. t. Bpest. Bej.: 1932. jan. 9. S. 14.455.

»Irányító antenna rövid hullámu üzemhez«. Radio Corpor. of America. New-York. Bej.: 1931. június 5. R. 6.077.

»Fogantyas műrötelevon«. Telefonakt. L. M. Ericsson, Stockholm. Bej.: 1932. márc. 10. T. 4.792.

»Ferraris rendszerű váltakozó áramu számláló«. Wiesengrund Miksa ig. Bpest. Bej.: 1932. febr. 25. W. 6.087.

Julius 15-iki közzététel, felszólamlás beadható aug. 15-ig.

»Távolbalató készülék Braun-jéle csövel«. v. Ardenne Manfréd fizikus. Berlin. Bej.: 1931. dec. 22. A. 3.660.

»Üvegedényes hignyógző egyenirányító«. Elin A. G. für Elektrische Industrie, Wien. Bej. 1930. aug. 23. E. 4.270.

»Permanensmagnés mozgó csévés elektromágneses készülékekhez«. Heinkel Carl. H. keresk. Scheffield. Bej.: 1931. nov. 12. H. 8765.

»Nyulékony villamosvezetékek«. Herkeng K. gyáros. Bej. 1931. dec. 4. H. 8.784.

»Dinamó járművek világítására«. Kellner I. és Ganz és Tsa. Bpest. Bej. 1391. máj. 30. K. 11.496.

»Antenna«. i. Molnár Zs. és Székely I.-né. Nyháza. Bej.: 1931. nov. 12. M. 9.661.

»Berendezés akusztikus filmek reprodukálására«. Telefunken. Ges. f. drahtlose Telegrafie m. b. H. Berlin. Bej. 1929. dec. 5. T. 4409.

Szabadalmi hírek.

Aramkörberendezés közvetve fűtött elektromos kisülő csövekhez című II—8551. alapszámú szabadalmát a feltaláló, Hoffmann Jenő okl. gépészmérnök, az Audion cég társtulajdonosa, Egyesületünk egyik megalapítója, eladta Telefunken-nek. A szabadalom lényege az emittáló rétegnek a hálózati transzformátor egyik pontjához kötése. Mint értesülünk, Telefun-

ken az új szabadalom felhasználását a szabadalmi díjak lefizetésével megfogja engedni.

A benyújtott felszólalásokat az elmúlt napokban visszautasították.

Kiadja:

A Rádió-Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos Egyesülete.
Felelős szerkesztő és kiadó: **Biró Károly**
A kliséket Freund Jónás utóda szállította

Ujdonságok

Zseblámpa izzók.

3¹/₂ volt fél opál 15^m/_m átm.

2¹/₂ " " " 12^m/_m " "

Dinamó izzók.

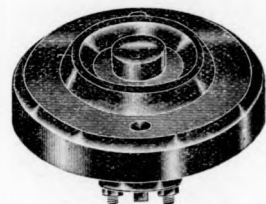
4 volt világos gömb 15^m/_m átm.

4¹/₂ " " " 15^m/_m " "

6 " " " 15^m/_m " "

Kivánságra különleges típusok is. További típusok: fókusz (pontfény) előkészítés alatt.

Müller László okl. vegyész mérnök Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. T.: 149-93.

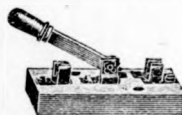

115 sz. „Kapunyomó” (erősáramra is) bakelit (60^m/_m átm.) a belső sülyesztett réz is teljesen bakelitből van. Kapható barna, fekete és fehér színben.

Brill Vezérképvisetek Budapest, V., Báthory-u. 5. Telefon: 293-06.

„Zeus” antenna átkapcsoló bakelit tetsetős kivitel.

Brill Vezérképvisetek Budapest V., Báthory-u. 5. Telefon: 293-06.

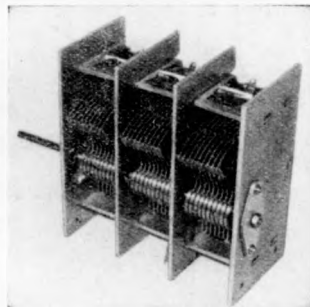

300 sz. **Tumbler** kapcsoló bakelit, kapható barna és fehér színben, alternatív és sülyesztett kivitelben is.

Brill Vezérképvisetek Budapest, V., Báthory-u. 5. Telefon: 293-06.

AMRAD amerikai típusu 3-as forgó masszív, precíz, golyócsapágyas tengellyel. A kapacitáskülömbőség a rotorok külső, felhasított lemezeinek ki- vagy behajlításával egyenlíthető ki. A készülék tekercseivel a kondenzátorház tetején levő kb. 30 cm. kapacitása „kiegénylítő kondenzátorok”-kal hangoljuk össze. Kétféle típusban készül: zárókörös kapcsolású és superheterodyne készülékek részére. Méretei: 115×55×115 mm.

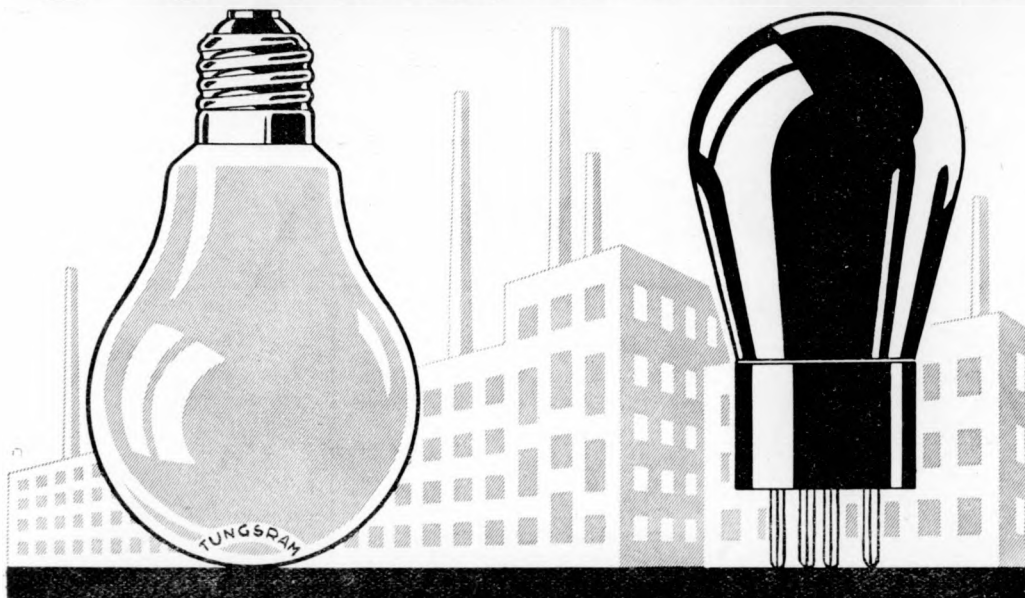
Hidy és Társa VI., Aréna-ut 140.

„Bulla” központi felerősítésű rádió tumbler kapcsoló (barna és fekete bakelit házban) VDE előírás 2A 250 V. Gyártja: **Gárdos Béla** Ujpest.

TUNGSRAM

ORION MIKRO-DINAMIKUS

HANGSZÓRÓK alacsony ára

minden rádióhallgatónak lehetővé teszi, hogy beszerzésével hozzájuthasson azokhoz az előnyökhöz, melyekben a dinamikus hangszóróval működő rádiókészülékek tulajdonosai részesülnek.

GYÁRTJA :

MAGYAR WOLFRAMLÁMPA - GYAR
KREMENEZKY JÁNOS R. T. BUDAPEST.

